

Aktuality Zväzu

Ročník XXX. ~ Číslo II
December 2021
ISSN 1338 – 7960

P. F.
2022

Aj v roku 2022 pripravujeme pre deti členov OZPŠaV na Slovensku v poradí 4. letný detský tábor

Príhovor predsedu

Vážené odborárky, vážení odborári,

záver roka prináša v mnohých prípadoch aj bilanciu toho, čo sme dosiahli. Vedenie nášho zväzu vynaložilo maximálne úsilie na pomoc odborárom pri zvládaní pandemickej situácie rokovaniami s ministrom školstva, poradenstvom, ale aj právnymi radami pri riešení pracovnoprávných vzťahov.

V poradí VIII. zjazdu, ktorý sa konal v tomto roku, prijal jasné ciele a program zväzu na nasledujúce volebné obdobie. Naďalej ostávajú prioritami oblasti zamestnanosti, sociálneho postavenia zamestnancov, odmeňovania, BOZP a profesijného rozvoja.

Kolektívna zmluva vyššieho stupňa na rok 2021 nenaplnila naše očakávania. Vláda SR neplní svoje sľuby, nedošlo k žiadnemu zvýšeniu platov, čo považujeme za hazardovanie tých, ktorí sú zodpovední za slovenské školstvo.

Prijímanie novelizácií školských zákonov v mnohých prípadoch vnímame rozpačito. Pri rozporových konaniach so zástupcami ministerstva školstva väčšinou došlo k dohode, ale dohodnuté zmeny nakoniec do zákonov zapracované neboli. Pýtame sa, aký je zmysel rozporového konania, keď si ministerstvo aj tak urobí, čo chce. Kto je za tým?

Politici neustále hovoria o reforme školstva. Máme považovať za reformu to, čo sa deje v regionálnom školstve a s vysokými školami? Nikto zo zodpovedných doteraz jasne nedefinoval, čo je v školstve zlé, čo treba zmeniť. Ale nikto ani nepovedal, čo je dobré, čo musíme zachovať. Celý proces vníma-

me ako mocenskú snahu politických strán a súkromného sektora na ovládnutie slovenského školstva. V tejto oblasti ostáva ešte veľa práce a úsilia na zachovanie profesionality a autonómie.

Otázka valorizácie platov v roku 2022 pre všetkých zamestnancov školstva je stále otvorená. Jednorazovú odmenu 350 eur a zvýšenie tarifných platov od 1. 7. 2022 o 3 % považujeme za absolútne nedostatočné. Žiadame 10 % zvýšenie platov pre všetkých pedagogických, odborných a nepedagogických zamestnancov v regionálnom školstve bez ohľadu na zriaďovateľa aj pre vedeckovýskumných zamestnancov, učiteľov vysokých škôl a nepedagogických zamestnancov na vysokých školách. Požadujeme len to, čo lídri politických strán OĽaNO a SaS sľubovali pred voľbami v roku 2020. Sľuby však neplnia a ľudia sú nespokojní. Nemusia, lebo sú politici? Preto rada zväzu vyhlásila štrajkovú pohotovosť. Upozorňujeme vládu SR, aby konečne začala riešiť problémy slovenského školstva a jeho zamestnancov. Náš zväz naďalej ostáva na svojich pozíciách pri presadzovaní požiadaviek svojich členov.

Vážené kolegyne, vážení kolegovia, všetkým vám ďakujem za prácu, ktorú vykonávate v prospech seba, odborového zväzu a celej spoločnosti, a želám vám nádherné Vianoce, pevné zdravie, pohodu a úspechy v novom roku 2022.

Ing. Pavel Ondek,
predseda OZ PŠaV
na Slovensku

Obsah

Z činnosti zväzu	
VIII. zjazd OZ PŠaV na Slovensku	3
Z činnosti zväzu	
Protest na podporu kolektívneho vyjednávania	6
Rokovanie s partnerskými organizáciami	6
Deklarácia 2021 OZ PŠaV na Slovensku a partnerských organizácií pôsobiach v školstve na podporu skvalitňovania podmienok a úrovne vzdelávania a vedy v SR	7
Rozšírené stretnutie komisie mladých odborárov	9
Pracovné stretnutie s ministrom financií	9
3. letný detský tábor OZPŠaV v Kežmarských Žiabochoch	10
Z činnosti združení	
Stretnutie mladých členov ZZŠ	12
Z konferencií rád základných organizácií a krajských rád ZZŠ	13
A znovu sme sa stretli	14
Posedenie s bývalými predsedami ZO OZŠ v Košiciach	15
Plénum ZVŠaPRO	16
Vyhlasenie ZVŠaPRO OZ PŠaV na Slovensku k rozpočtu verejných vysokých škôl na rok 2022 a k navrhovanej novele zákona o vysokých školách	18
Zamestnanosť a platy v školstve	
Prehľad o zamestnancoch a mzdových prostriedkoch na VVŠ za 3. kvartál 2021	19
Porovnanie priemernej mzdy na VVŠ za 1. – 3. kvartál 2020 a 1. – 3. kvartál 2021	19
Počet zamestnancov a priemerné mzdy v regionálnom školstve za 1. – 3. kvartál 2021	20
Porovnanie priemernej mzdy v regionálnom školstve za 1. – 3. kvartál 2020 a 1. – 3. kvartál 2021	21
Rokovania, konferencie, pléna	
Webinár odborárov vyšehradského regiónu o kolektívnom vyjednaní a zelenej transformácii: Zabezpečenie vysokokvalitných pracovných miest	22
Môj názor na vec	
O nás bez nás – ďalšia reforma bez učiteľov	24
Korona – zlodejka	26
Odborné recenzované príspevky	
Kritické myslenie ako východisko k rozvoju mediálnej gramotnosti	27
Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci	
Omamné a psychotropné látky	30

Prajeme Vám
nech Vás pohoda,
dobré zdravie
a spokojnosť sprevádza
aj v roku 2022,
ktorý prichádza.

Redakcia časopisu
Aktuality zväzu

VIII. zjazd Odborového zväzu pracovníkov školstva a vedy na Slovensku

V piatok 27. augusta sa v Bratislave uskutočnil VIII. zjazd Odborového zväzu pracovníkov školstva a vedy na Slovensku, ktorý bol pôvodne plánovaný na november 2020, z dôvodu pandémie covid-19 sa však termín zjazdu viackrát posúval.

Zjazd je najvyšší orgán zväzu, ktorý sa uskutočňuje raz za 5 rokov a rozhoduje o najdôležitejších otázkach týkajúcich sa štruktúry a smerovania zväzu.

Na zjazde sa zúčastnilo 118 delegátov, ktorí zastupovali pedagogických, odborných a nepedagogických zamestnancov, učiteľov vysokých škôl a vedec-kovskumných zamestnancov na všetkých typoch a druhoch škôl a školských zariadení z celého Slovenska. Úvodný príhovor predniesol predseda zväzu Pavel Ondek, ktorý poďakoval delegátom za ich prácu a predstavil základné témy, ktorými sa bude zjazd zaoberať.

Pozvanie na zjazd prijal minister školstva Branislav Gröhling, ktorý vo svojom vystúpení poďakoval školským odborárom za konštruktívnu spoluprá-

cu pri tvorbe novej legislatívy upravujúcej zmeny vo vzdelávacom systéme, pracovné podmienky zamestnancov, ako aj obsah vzdelávania. Zároveň vyzdvihol aktivity odborárov počas pandémie, ktorými pomáhali pri bezprecedentnej zložitej situácii v školstve aj pri riešení individuálnych prípadov na pracoviskách. Okrem toho prisľúbil, že urobí všetko pre to, aby v budúcom roku pokračovalo zvyšovanie plátov zamestnancov školstva na základe záväzkov uvedených v programovom vyhlásení vlády.

Spomedzi hostí tiež vystúpil prezident Konfederácie odborových zväzov SR Marián Magdoško, ktorý označil odborový zväz školstva za jeden z pilierov konfederácie. Zároveň upozornil na alarmujúcu zhoršujúcu sa kúpyschopnosť obyvateľstva a vyzval ministra školstva, aby okrem iného presadzoval vo vláde úpravu platových taríf zamestnancov vo verejnej správe, medzi ktorých patria aj nepedagogickí zamestnanci školstva.

Predseda partnerského Českomoravského odborového svazu pracovníkov školství František Dobšík vyzdvihol dlhoročnú nadštandardnú spoluprácu oboch zväzov na medzinárodnej úrovni a zažalal delegátom zdarný priebeh rokovania. Zo zahraničných hostí predniesol zdravicu aj predseda partnerského Vysokoškolského odborového svazu Petr Baierl.

Delegáti zjazdu následne rokovali o návrhoch základných dokumentov zväzu a schválili stanovy, smernicu pre hospodárenie a ciele a program zväzu na ďalšie volebné obdobie. Prioritami zväzu na nadchádzajúce roky bude:

- zvyšovanie percentuálneho podielu z HDP pre školstvo na úroveň porovnateľnú s vyspelými európskymi štátmi v súlade s odporúčaniami OECD,
- rast tarifných plátov v školstve tak, aby dosiahli úroveň priemerných plátov zamestnancov v iných rezortoch s porovnateľným dosiahnutým stupňom vzdelania,

- prechod financovania osobných nákladov všetkých zamestnancov školstva pod prenesený výkon štátnej správy,
- stabilizácia počtu členov zväzu s akcentom na získanie mladých ľudí,
- udržiavanie a rozvoj rôznych foriem starostlivosti o členov,
- podpora vzdelávania zamestnancov, rekondičných a rehabilitačných pobytov,
- podpora zvýšenia úrovne odborného vzdelávania, čo prispieva k rozvoju ekonomiky a znižovaniu nezamestnanosti,
- presadzovanie krokov proti snahám o privatizáciu a komercializáciu služieb v oblasti vzdelávania,
- zmena pracovných pomerov učiteľov vysokých škôl z doby určitej na dobu neurčitú.

Delegáti zjazdu následne v tajných voľbách spomedzi seba zvolili predsedu zväzu, ktorým sa stal súčasný predseda Pavel Ondek. Za podpredsedov boli zvolení: Ingrid Gamčíková (Združenie ZŠ), Peter Danko (Zdru-

ženie SŠ) a Miroslav Habán (Združenie VŠaPRO).

Na záver rokovania prebehla diskusia o aktuálnych problémoch v školstve, z ktorej vzišlo Vyhlásenie delegátov VIII. zjazdu. Vyhlásenie reaguje na aktuálne výzvy, predovšetkým na podstatné zmeny vo výchove a vzdelávaní

spôsobené pandemiou, ako aj na neriešenie pretrvávajúcich problémov v školstve. Vo vyhlásení delegátov žiadajú:

1. občanov Slovenskej republiky, aby aj naďalej podporovali oprávnené požiadavky školských odborárov smerujúce k pozdvihnutiu úrovne slovenského školstva a tým k zabezpečeniu rozvoja celej spoločnosti,
2. vládu SR:

- zvýšiť podiel HDP na školstvo a vedu, skvalitnenie vzdelávacieho procesu a zlepšenie sociálneho a ekonomického postavenia všetkých zamestnancov školstva a
- riešiť pretrvávajúce nízke ohodnotenie pedagogických, odborných a nepedagogických zamestnancov,
- novelizovať školskú legislatívu,
- dokončiť proces zjednotenia financovania regionálneho školstva,
- účelovo viazať finančné prostriedky určené na ďalšie vzdelávanie zamestnancov,
- riešiť bytovú otázku zamestnancov školstva výstavbou školských bytov,
- rozšíriť poskytovanie príspevku na vzdelávanie na všetkých zamestnávateľov bez ohľadu na počet zamestnancov a
- zvýšiť normatív na prevádzkové náklady.

Na záver vyhlásenia zjazdu schválil zvolanie spoločného rokovania zástupcov OZ PŠaV na Slovensku a partnerských reprezentatívnych organizácií pôsobiacich v školstve s cieľom spoločného postupu pre zlepšenie situácie a stavu slovenského školstva.

Mgr. Juraj Stodolovský,
vedúci úradu zväzu
Foto: Ing. Martin Šopinec,
doc. Ing. Miroslav Habán, PhD.

Ocenení na zjazde

Mgr. Anna Mračková
Mgr. Igor Číž
Dušana Šarvaicová
Emília Praženicová
Zuzna Vojáčková
PaedDr. Pavol Mada
Silvia Szalayová
Pavla Kurejová
Mária Dudková
Mgr. Magdaléna Ponická
Mgr. Ivana Dávidová
Vlasta Bajajová
Mgr. Oľga Koudelková
Anna Džupinová
Viera Dorová
Mgr. Mária Semanová
Hildegarda Támárová
Marika Besterciová
Gabriel Staško
Ing. Peter Danko
Veronika Stuhlová
PaedDr. Eva Klikáčová
Ing. Daniela Roďomová
doc. Ing. Anna Ujhelyiová, PhD.
doc. Ing. Peter Gallo, PhD.
Ing. Iveta Majerová
Miroslav Mackulín
Ing. Martin Dubecký
Božena Reingraberová
Eugen Berta
Ing. Zuzana Kaffanová
Lýdia Bodnárová

Blahoželáme!

Protest na podporu kolektívneho vyjednávania

Školskí odborári z celého Slovenska prišli v stredu 27. októbra 2021 pred Úrad vlády SR podporiť svojich zástupcov na čele s viceprezidentkou KOZ SR Monikou Uhlerovou a predsedom Odborového zväzu školstva Pavlom Ondekom pri vyjednaní Kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa na rok 2022 a zároveň vyjadriť nespokojnosť s rozpočtom pre oblasť školstva, schválenou novelou školského zákona, pripravovanou novelou zákona o vysokých školách či pretrvávajúcim nesúlalom medzi výškou minimálnej mzdy a základnou stupnicou platových taríf, podľa ktorej sú odmeňovaní nepedagogickí zamestnanci.

Počas druhého kola KOZ SR kolektívneho vyjednávania kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa pre verejnú a štátnu službu na rok 2022 zorganizovala KOZ SR na Námestí slobody v Bratislave, pred Úradom vlády SR, protestné zhromaždenie na vyjadrenie podpory kolektívnym vyjednávačom oboch kolektívnych zmlúv. Účastníci protestu tým zároveň vyjadrili nesúhlas s dramatickým znižovaním životnej úrovne pracujúcich občanov i ostatných skupín obyvateľstva vrátane slovenských dôchodcov, so stúpajúcou infláciou, zdražovaním cien potravín, elektriny, bývanie i základných služieb, a to všetko aj v kontexte viacerých zmien pracovnoprávnej legislatívy v neprospech zamestnancov a ich zástupcov.

Vzhľadom na to, že prvé kolo kolektívneho vyjednávania sa skončilo zo strany vlády ponukou nulovej valorizácie platov, KOZ SR opäť predložila požiadavku zvýšenia platových taríf štátnych zamestnancov a zamestnancov pracujúcich vo verejnom záujme o 13 %, čo by zohľadnilo nielen infláciu, ale aj prepad platových taríf oproti rastu minimálnej mzdy za posledné dva roky. Rovnako sme požadovali zachovanie tzv. sociálnych benefitov na rovnakej úrovni ako v roku 2021 (odstupné, odchodné, jeden deň plateného pracovného voľna, dovolenka, pracovný čas, prídely do sociálneho fondu atď.) a zvýšenie príspevku zamestnávateľa na doplnkové dôchodkové sporenie najmenej na 3 % z objemu zúčtovaných platov zamestnancov zúčastnených na doplnkovom dôchodkovom sporení.

Ani druhé kolo kolektívneho vyjednávania sa neskončilo dohodu. Zo strany vlády sa však v rámci rozpočtu otvára

možnosť využitia zatiaľ nefixovaných prostriedkov vo výške takmer 500 miliónov eur. Tie by mohli byť celé alebo sčasti použité na valorizáciu platov zamestnancov štátnej a verejnej správy. Uvoľnenie týchto prostriedkov je podmienené prijatím troch ústavných zákonov týkajúcich sa dlhovej brzdy, daňového stropu a dôchodkovej reformy.

Otvorená ostala aj dohoda o benefitoch, pretože kolektívne zmluvy sa vyjednávajú ako komplexný balík. „Vzhľadom na to, že sme neuzavreli žiaden z bodov rokovania, už na samotnom rokovaní som predostrela možnosť pokračovať vo vyjednaní prostredníctvom sprostredkovateľa, ako nám to umožňuje zákon o kolektívnom vyjednaní,“ uviedla M. Uhlerová.

Mgr. Juraj Stodolovský,
vedúci úradu zväzu

Foto: doc. Ing. Miroslav Habán, PhD.

Rokovanie s partnerskými organizáciami

Dňa 3. novembra 2021 zorganizoval Odborový zväz školstva spoločné rokovanie zástupcov zväzu a partnerských reprezentatívnych organizácií pôsobiacich v regionálnom a vo vysokom školstve. Účastníci stretnutia reprezentovali názory a požiadavky širokého spektra aktérov v školstve od zamestnancov, riaditeľov základných škôl, základných umeleckých škôl, centier voľného času, gymnázií, stredných odborných škôl, odborných učilíšť, špeciálnych škôl až po rektorov vysokých škôl, dekanov fakúlt a študentov.

Témami rokovania boli:

- vyhodnotenie spoločnej Deklarácie z roku 2020,
- rozpočet verejnej správy v oblasti školstva,
- proces a výsledky novelizácie školskej legislatívy,
- pretrvávajúce protipandemické opatrenia,
- plán obnovy,
- komunikácia zo strany ministerstva školstva,
- špecifické problémy stavovských organizácií.

Výsledkom rokovania je Deklarácia 2021, ktorá obsahuje zoznam najdôle-

žitejších požiadaviek na podporu skvalitňovania podmienok a úrovne vzdelávania a vedy v záujme úspešného spoločenského, hospodárskeho a kultúrneho rozvoja Slovenska.

Deklarácia je adresovaná prezidentke SR, predsedovi vlády SR, predsedovi NR SR, ministrom školstva, ministrom financií a ministrom práce, sociálnych vecí a rodiny, ktorých žiadame o realizáciu uvedených požiadaviek ešte v tomto volebnom období.

Odborový zväz pracovníkov školstva a vedy na Slovensku

Deklarácia 2021 Odborového zväzu pracovníkov školstva a vedy na Slovensku a partnerských organizácií pôsobiacich v školstve na podporu skvalitňovania podmienok a úrovne vzdelávania a vedy v Slovenskej republike

Preambula

V poradí tretia deklarácia na podporu skvalitňovania podmienok a úrovne vzdelávania a vedy v Slovenskej republike je odpoveďou na riešenie problémov v slovenskom školstve.

Deklarácia 2020 bola adresovaná politickým stranám kandidujúcim vo voľbách do NR SR vo februári 2020. Žiadali sme, aby počas svojho volebného obdobia prijali záväzok výrazne zvýšiť najmä investície do školstva v záujme úspešného spoločenského, hospodárskeho a kultúrneho rozvoja Slovenska. Naše požiadavky vypočítané neboli. Količinné politické strany jasne dávajú najavo, že školstvo pre nich nie je skutočnou prioritou.

My, signatári tejto deklarácie, žiadame predsedu vlády SR, ministra financií, ministra školstva a ostatných členov vlády SR, aby odborne, nielen politicky začali riešiť problémy slovenského školstva. Nestačí odsúhlasiť školské zákony v NR SR politickým rozhodnutím a nebrať do úvahy odborné stanoviská a zásadné pripomienky Odborového zväzu školstva, Slovenskej rektorskej konferencie, Rady vysokých škôl SR, Študentskej rady vysokých škôl, Klubu dekanov fakúlt VŠ SR, Združenia základných škôl Slovenska, Asociácie stredných odborných škôl Slovenska, Asociácie riaditeľov štátnych gymnázií Slovenska, Združenia odborných učiteľov, špeciálnych škôl a špeciálnych výchovných zariadení Slovenska, Asociácie základných umeleckých škôl SR, Asociácie centier voľného času SR.

Preto žiadame vládu SR, aby pri budúcom legislatívnom procese presadila nasledujúce požiadavky:

- zvýšenie podielu z HDP na školstvo a vedu najmenej na úroveň 6 % (bez štrukturálnych fondov a plánu obnovy),
- v súlade s metodikou a odporúčaniami OECD zabezpečenie finančného krytia na skvalitnenie vzdelávania tak, aby podiel z HDP na školstvo bol do konca nastávajúceho volebného obdobia porovnateľný s priemerom krajín OECD,
- zabezpečiť prijatie systémovej zmeny „prepojenie teórie a praxe zajtraška“ na legislatívnej úrovni týkajúcej sa ná-

roku na digitálny príspevok pre pedagogických a odborných zamestnancov, učiteľov vysokých škôl, žiakov a študentov a s tým súvisiacich opatrení v spolupráci s MŠVVaŠ SR a MPSVaR SR.

Každoročné zvýšenie plátov

- obnovenie každoročného zvyšovania (minimálne 10 %) tarifných plátov všetkých zamestnancov regionálneho školstva, vysokých škôl a zamestnancov vo vede a výskume,
- každoročná úprava tarifnej tabuľky zamestnancov vo verejnej správe (nepedagogických zamestnancov) tak, aby sa začínala najmenej na úrovni minimálnej mzdy.

Sociálne zabezpečenie

- zabezpečenie spoločenského postavenia a sociálneho zázemia pre zamestnancov školstva vybudovaním systému školských bytov,
- zníženie akútneho nedostatku pracovných síl odborných, pedagogických a nepedagogických zamestnancov zvýšením atraktivity povolania.

V oblasti komunikácie

- zlepšenie komunikácie MŠVVaŠ SR na oficiálnych portáloch, prístupných celej odbornej verejnosti,
- rešpektovanie návrhov odbornej verejnosti pri zásadných zmenách legis-

latívy a zámeroch MŠVVaŠ SR,

- systémové riešenie problémov škôl prerokované v odbornej verejnosti s jasnou udržateľnosťou do budúcich období.

V oblasti regionálneho školstva

1. Zjednotenie financovania regionálneho školstva
  - prechod osobných nákladov z tzv. originálnych kompetencií samosprávy v regionálnom školstve pod prenesené kompetencie,
  - transparentnosť a efektívnosť toku finančných prostriedkov určených na pláty zamestnancov.
2. Prehodnotenie systému z normatívneho financovania na žiaka na normatívne financovanie na triedu tak, aby finančné prostriedky pokrývali reálne potreby škôl a školských zariadení

- zabezpečenie dostatočného financovania prevádzkových nákladov, materiálneho a technického vybavenia škôl a školských zariadení.
3. Riešenie vzťahu riaditeľ – zriaďovateľ
    - zvýšenie ochrany riaditeľov pred neodborným zasahovaním do riadenia zo strany zriaďovateľa,
    - zvýšenie ochrany riaditeľov pred zasahovaním do ich kompetencií zo strany MŠVVaŠ SR.
  4. Aktívna podpora a rozvoj odborného školstva
    - systémová motivácia na spoluprácu zamestnávateľov a vysokých škôl so strednými odbornými školami pre nové formy vzdelávania študentov.
  5. Zvýšenie ochrany zamestnancov pred sociálnopatologickými javmi v školstve
    - zvýšenie reálnej ochrany zamestnancov pred všetkými formami zasahovania do výkonu pracovnej činnosti zo strany rodinných príslušníkov detí, žiakov a tretích osôb.

V oblasti vysokého školstva

1. Stiahnuť návrh novely zákona o vysokých školách z legislatívneho procesu a v spolupráci s vysokými školami vypracovať nový návrh novely zákona o VŠ, ktorý:
  - a) bude založený na zachovaní samosprávneho riadenia a posilnenia autonómie VŠ,
  - b) posilní manažérske princípy riadenia pri zachovaní akademickej samosprávy,
  - c) prinesie reformy, ktoré prispievajú k zvýšeniu kvality vysokoškolského vzdelávania, vedeckej, umeleckej a ďalšej tvorivej činnosti,
  - d) prispeje k riešeniu skutočných kľúčových problémov slovenského vysokého školstva, ktorými sú: (i) dlhodobé podfinancovanie vysokých škôl, vysokoškolského vzdelávania, ale aj výskumu a vývoja, (ii) neuspokojivý technický i estetický stav vysokoškolskej infraštruktúry vrátane objektov na vzdelávanie, výskum či pre potreby študentov, nevyhovujúce servisné zázemie pre služby študentom a zamestnancom, (iii) masívny odchod mladých ľudí za štúdiom do zahraničia, (iv) nadmerné administratívne zaťaženie.
2. Každoročné zvýšenie financovania verejných vysokých škôl minimálne o 60 mil. € (mimo sociálnej podpory študentov a valorizácie miezd)
  - tak, aby podiel z HDP na vysoké školy bol do konca nastávajúceho volebného obdobia porovnateľný s priemerom krajín OECD,

- zmena financovania vysokých škôl tak, aby rozhodujúcim kritériom bola kvalita vzdelávania a vedy.
3. Významné posilnenie infraštruktúry vysokých škôl pre zvýšenie kvality vzdelávania a výskumu
    - v záujme dosiahnutia konkurencieschopnosti s európskym vzdelávacím a výskumným priestorom,
    - dofinancovanie infraštruktúry vysokých škôl v regiónoch s obmedzeným prístupom k zdrojom EÚ,
    - vytvorenie a financovanie jednotného akademického informačného systému.
  4. Realizácia opatrení na zvýšenie motivácie mladých ľudí na štúdium a výskum na Slovensku a zamedzenie ich odchodu do zahraničia
    - zvýšiť kvalitu ubytovania a služieb,
    - zlepšiť podmienky na kultúrne a spoločenské vyžitie,
    - ďalšia podpora systému doktorských a postdoktorandských miest.
  5. Zabezpečenie pozitívnej propagácie slovenských vysokých škôl doma i v zahraničí
    - zvýšenie atraktivity a spoločenskej hodnoty vysokoškolského vzdelávania
    - zlepšenie podmienok na internacionalizáciu vysokých škôl vrátane zníženia byrokratickej záťaže pri prijímaní zahraničných študentov aj z tretích krajín.
  6. Výrazné zvýšenie finančných prostriedkov na vedu a výskum
    - podpora prepojenia podnikateľského a vysokoškolského prostredia,
    - podpora základného a osobitne excelentného výskumu,
    - presadenie daňového zvýhodnenia pre autorov učebníc, učebných textov, monografií, odborných a vedeckých publikácií.

Odborový zväz školstva:

Pavel Ondek, predseda
Odborový zväz školstva

Ingrid Gamčíková, podpredsedníčka
Odborový zväz školstva

Peter Danko, podpredseda
Odborový zväz školstva

Miroslav Habán, podpredseda
Odborový zväz školstva

Regionálne školstvo:

Alena Petáková, prezidentka

Andrea Macháčová, členka výboru
Združenie základných škôl Slovenska

Felix Dömény, prezident
Asociácia stredných odborných škôl Slovenska

Jozef Škorupa, prezident
Asociácia riaditeľov štátnych gymnázií Slovenska

Jana Kandriková, predsedníčka,
v zastúpení Zuzana Tomšíková
Združenie odborných učilíšť,
špeciálnych škôl a špeciálnych
výchovných zariadení Slovenska

Zuzana Horváthová, predsedníčka
Asociácia základných umeleckých
škôl Slovenskej republiky

Marta Hanečáková, predsedníčka
Asociácia centier voľného času SR

Vysoké školy:

Rudolf Kropil, prezident
Slovenská rektorská konferencia

Martin Putala, predseda
Rada vysokých škôl SR

Jarmila Kmeťová, predsedníčka
Klub dekanov fakúlt vysokých škôl SR

Filip Šuran, predseda
Študentská rada vysokých škôl

V Bratislave 3. 11. 2021

Rozšírené stretnutie komisie mladých odborárov

V dňoch 8. a 9. októbra 2021 sa uskutočnilo rozšírené stretnutie Komisie mladých členov Odborového zväzu školstva. Po prestávke vynútenej pandémie sa mladí členovia OZŠ opäť stretli v rekreačnom zariadení Crocus vo Vysokých Tatrách. Na stretnutí boli zástupcovia mladých zamestnancov zo všetkých typov a stupňov škôl zo všetkých regiónov Slovenska.

Cieľom prvej časti rokovania bolo priblížiť účastníkom aktuálnu činnosť odborového zväzu a jednotlivých združení. Predsedníčka združenia základného Ingrid Gamčíková informovala o aktivitách zväzu v procese pripomienkovania školskej legislatívy a najdôležitejších požiadavkách zväzu v rámci nového zákona o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch. Informácie doplnil novozvolený predseda združenia stredného školstva Peter Danko, ktorý zhrnul stanovisko zväzu v súvislosti s legislatívou v oblasti odborného vzdelávania.

Na záver prvej časti odprezentoval predseda Komisie mladých Tomáš Kuželík aktivity komisie v končiacom sa volebnom období. Upriamil pozornosť na dôležitosť regionálnych stretnutí s mladými zamestnancami a zaradenie mladých zamestnancov do štruktúr zväzu na všetkých úrovniach.

Druhá časť rokovania patrila riešeniu praktických prípadov, s ktorými sa môžu zamestnanci stretnúť na pracovisku. Právnik zväzu Martin Mikluš pripravil pre účastníkov otázky v súvislosti so situáciami z rôznych oblastí sociálneho dialógu. Témy sa týkali pracovnoprávnej ochrany zamestnancov, kolektívnej zmluvy, skončenia pracovného pomeru, príspevku na DDS či poskytnutia stravného počas pracovnej cesty. Na záver sa účastníci rozdelili do skupín zastupujúcich sociálnych partnerov a prostredníctvom argumentov formulovali rôzne záväzky do znenia kolektívnej zmluvy.

Po skončení školenia mali účastníci

príležitosť v neformálnom prostredí diskutovať o aktuálnej situácii v školstve a podeliť sa o svoje skúsenosti a poznatky z praxe. Počas neformálnej diskusie sa mladým odborárom prihovorili predseda zväzu Pavel Ondek a predseda Združenia vysokých škôl a priamo riadených organizácií Miroslav Habán, ktorí sa vrátili z rokovania s ministrom financií Igorom Matovičom. Sme presvedčení, že podobné stretnutia pomáhajú zvyšovať sociálne a právne zručnosti mladých členov zväzu, ktorí ich budú môcť využiť na ochranu svojich práv, ako aj na obhajobu práv svojich kolegov.

Mgr. Juraj Stodolovský,
vedúci úradu zväzu
Foto: Samphotostock

Pracovné stretnutie s ministrom financií

Na Ministerstve financií SR sa v piatok 8. októbra 2021 uskutočnilo pracovné stretnutie s ministrom financií Mgr. Igorom Matovičom a s predstaviteľmi zväzu Ing. Pavlom Ondekom a doc. Ing. Miroslavom Habánom, PhD. Predmetom rokovania bolo hlavne financovanie regionálneho a vysokého školstva v súčasnosti, ako aj v roku 2022. Predseda zväzu Pavel Ondek sa zamerával na aktuálne odborárske aktivity, ktoré vyvíja OZPŠaV na Slovensku vo vzťahu k rokovaniam tripartity, kolektívneho vyjednávania vyššieho stupňa na rok 2022 a dialógu s ministrom školstva vo veci zlepšenia financovania slovenského školstva. Predseda ZVŠ aPRO Miroslav Habán oboznámil ministra s aktuálnymi problémami vysokých škôl, hlavne s nedostatkom a krátením finančných zdrojov určených na osobné výdavky, čo viedlo k prepúšťaniu zamestnancov na vysokých ško-

lách, ale i vo vybraných priamo riadených organizáciách v roku 2021.

Minister financií Igor Matovič hovoril o návrhu postupného zavádzania regionálnych príplatkov pre učiteľov a odborných zamestnancov cez príplatok na vyššie náklady na bývanie, o návrhu na šetrenie verejných výdavkov v rezorte školstva, ktoré pripravuje Ministerstvo financií SR. Otvorená bola otázka reflektovania preneseného výkonu kompetencií v regionálnom školstve s prepojením na závery vyplývajúce z Plánu obnovy a odolnosti SR. V súčasnosti na ministerstve kalkulujú s finančným balíkom určeným na valorizáciu plátov zamestnancov školstva, ako aj celej verejnej a štátnej správy na rok 2022. Podľa slov ministra financií Igora Matoviča, percento valorizácie bude závisieť aj od ďalšieho kola kolektívneho vyjednávania, rokovania s predstaviteľmi vlády

SR a schválenia definitívneho návrhu štátneho rozpočtu na rok 2022 Národnou radou SR.

doc. Ing. Miroslav Habán, PhD.,
podpredseda zväzu
a predseda Z VŠaPRO
Foto: Samphotostock

3. letný detský tábor OZPŠaV na Slovensku v Kežmarských Žľaboch

Odborový zväz pracovníkov školstva a vedy na Slovensku pripravil pre deti svojich členov v poradí 3. letný detský tábor (LDT) v rekreačnom zariadení CROCUS Kežmarské Žľaby v čase letných prázdnin od 4. do 10. júla 2021. Letný tábor bol organizačne zabezpečený v závislosti od aktuálnych epidemických opatrení súvisiacich so šírením nového koronavírusu. Spolu sa na LDT zúčastnilo 58 detí vo veku 8 až 14 rokov.

Počas LDT deti absolvovali túry z Kežmarských Žľabov na Čiernu vodu, zo Starého Smokovca na Hrebienok k najstaršej chate na území Vysokých Tatier k Reinerovej útulni (1 295 m n. m.) a tí zdatnejší až k Zamkovského chate (1 475 m n. m.), prehliadku Múzea TANAP-u, Botanickej záhrady – expo-

zície tatranskej prírody. Program bol obohatený o ukážky džuda so súťažnými hrami, ktoré pripravili Mgr. Patrik Kuchár a Bc. Kamil Lastivka, reprezentanti TJ Slovan PU Prešov. Zásady poskytovania prvej pomoci predviedli Bc. Filip Reľovský a Baška Skokanová – dobrovoľníci z pobočky Slovenského Červeného kríža v Poprade. Deti upútať najmä resuscitácia, ktorú zvládli na figuríne, a praktické ukážky obväzovania bežných úrazov, ako aj fixácie zlomenín. Medzi detí zavítal aj predseda zväzu Ing. Pavel Ondek, ktorý prekvapil každého sladkosťou. Pekné spomienky majú deti aj z pobytu vo wellness centre a z táborovej opekačky, ktorú pripravil

kuchár Daniel Adamiak spolu vedúcim rekreačného zariadenia Miroslavom Mackulinom. S vedúcou 1. oddielu Ing. Beátou Martiškovou si najmenšie deti kreslili na asfalt a súťažili v rôznych športových hrách. Takmer každá účastníčka aj účastník si v tvorivej dielni zhotovili na pamiatku praktické náramky a retiazky, ktoré ich naučila vytvárať vedúca 2. oddielu Ing. Miroslava Vilčeková. O športové aktivity v prírode a v bazéne sa postarali vedúci 3. oddielu Mgr. Slavomír Ciglan (aj táborový dídžej) a vedúci 4. oddielu PaedDr. Stanislav Azor, PhD. Napriek maximálnej starostlivosti sa niektoré deti nevyhli menším odreninám, ktoré profesionálne

ošetrila sestrička Tánička Micháleková. Vďaka patrí aj spoločnosti Cloetta Levica, ktorá pre všetky deti poskytla veľké množstvo kvalitných cukríkov a sladkostí. Počas rozlúčkovej diskotéky si deti prevzali účastnícke diplomy, diplomy za rôzne aktivity, ako aj diplomy za najvzornejšie upratané izby v súťaži Najlepší milovníci poriadku. Poďakovanie za zdarný priebeh letného detského tábora patrí všetkým zamestnancom RZ CROCUS a zamestnancom zväzu.

text a foto:
doc. Ing. Miroslav Habán, PhD.,
vedúci LDT

Naš nábor sa nám páčil
keď sme každý deň mali
niekde aktyvyty.
Často sa nám aj keď sme
chodili na túry.
je šťastie keď už
máme užš domov.
Jany rada že som tu

Stretnutie mladých členov Združenia základného školstva

Združenie základného školstva OZŠ pozýva na školenie mladých členov svojho združenia a inak to nebolo ani tento rok. Koniec letných prázdnin sme strávili spoločne v rekreačnom zariadení Crocus Kežmarské Žľaby v dňoch 30. a 31. augusta 2021. Význam osobných stretnutí, diskusií, odovzdávanie skúseností, vymieňanie poznatkov a rád vnímame ako neoceniteľný. Práca s mladými členmi združenia je mimoriadne inšpiratívna pre všetkých členov zväzu, čoho dôkazom je i samostatná sekcia mladých, ktorá pracuje s mladými členmi v rôznych oblastiach. Nenahraditeľné sú ich postrehy, návrhy na aktivity, ako aj možnosť ovplyvňovať dianie v rezorte školstva.

významnejšej miere prezentovať svoje návrhy, podnety a participovať na pripomienkovaní školskej legislatívy. Pripomenula návrh zmeny zákona o pedagogických a odborných zamestnancoch, podčiarkla najdôležitejšie navrhované zmeny v tomto zákone.

Združenie si uvedomuje nenahraditeľný prínos mladých členov, najmä ich inovatívnych nápadov a námetov na činnosť zväzu, ako aj ich pohľad na zlepšovanie podmienok mladých pedagogických a odborných zamestnancov v rezorte školstva.

Teší nás, že mnohí členovia, predsedovia výborov ZO patria do skupiny mladých členov zväzu a prijali pozvanie napriek neľahkej situácii s pandemiou či

hovor priblížil účastníkom právnik zväzu Martin Mikluš. Z pohľadu legislatívy, ako i z pohľadu konkrétnych situácií, ktoré denne denne vznikajú. Zaujímavo a mimoriadne pútavo podal svoje informácie koordinátor pre BOZP pán Vladimír Kmec, napríklad o dodržiavaní BOZP, o nedostatkoch, s ktorými sa naši zväzoví inšpektori pri kontrolách stretávajú.

Na stretnutí sa zúčastnil i vedúci úradu zväzu Juraj Stodolovský, ktorý sa svojou témou priblížil mladému kolektívu asi najviac, pretože ich informoval o práci s digitálnymi prvkami, ako je databáza členov, informácie, ktoré sa v nej dajú nájsť, o webovom sídle zväzu i o Facebooku zväzu.

Ako aktívne participovať pri pripomienkovaní legislatívy, to sa snažila priblížiť mladým členom Ingrid Kováčová, špecialistka Združenia základného školstva. V legislatívnom procese sú totiž najdôležitejšie zákony pre oblasť základného školstva pre pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov. Témy jednotlivých vecných úprav zákonov sa prelínali počas celého stretnutia.

Stretnutie nás utvrdilo v pokračovaní tejto cesty, veríme, že prezentovaním svojej práce dokážeme získať mladých školských zamestnancov pre prácu v našom združení. Veríme, že počet mladých, ktorí majú chuť a elán aktívne participovať na našich aktivitách a kooperovať pri pripomienkovaní legislatívy, bude rásť.

Oživením stretnutia bolo riešenie modelových situácií zo života pedagogických zamestnancov, ktoré si samostatne pripravili zapálení mladí členovia pod vedením Kataríny Gamčíkovej. Dôsledne pripravila otázky pre prácu v skupinách i odborné a legislatívne podklady, mladí členovia ocenili zdokonalenie a orientáciu v uvedených materiáloch, pretože sa s podobnými otázkami stretávajú i na svojich pracoviskách.

Združenie základného školstva už minulý rok obnovilo tradíciu práce s mladými členmi, ktorej základy boli položené už v roku 2002. Nadviazať na dobrú myšlienku sa podarilo predsedníčke združenia Ingrid Gamčíkovej, ktorej cieľom je aktivizovať všetkých mladých členov na Slovensku. Pani predsedníčka vo svojom vystúpení poukázala najmä na budovanie regionálnej štruktúry v spolupráci s komisiou pre prácu s mladými členmi, pretože práve tu vidíme našu budúcnosť. Zdôraznila, že mladí členovia by sa mali spolupodieľať na našom ďalšom smerovaní a našej činnosti. Upozornila tiež na dokumenty prijaté na VIII. zjazde OZŠ, ktoré mladým členom otvorili možnosti byť členmi našich orgánov a tým vo

s prípravou školského roka a na stretnutí sa zúčastnili.

Veríme, že množstvo informácií, ktoré sa zmestili do dvojdňového stretnutia, bolo prínosné a inšpiratívne pre všetkých zúčastnených.

Mladí členovia sú dôležitým pilierom zväzu, čo podčiarkla i skutočnosť, že o základných princípoch, postavení odborov, o tom, čo členom odbory poskytujú, ako i o samotnej činnosti a úspechoch zväzu ich prišiel na stretnutie informovať predseda zväzu Pavel Ondek. Účasť predsedu zväzu uistila mladých členov, že zväz má záujem prijímať ich podnety a podporovať činnosť mladých vo všetkých regiónoch SR.

Náročnú tému pracovnoprávných vzťa-

Účastníci mali, samozrejme, množstvo otázok, konkrétnych problémov, ktoré sa počas stretnutia riešili.

Podobné stretnutia má Združenie základného školstva v úmysle organizovať aj v jednotlivých regiónoch v pôsobnosti našich krajských rád i rád ZO OZŠ. Chceme pomôcť pri kreovaní komisií mladých členov pri radách ZO OZŠ, aktivizovať členskú základňu a poskytovať jej informácie.

Na záver ešte jedno veľké poďakovanie

za aktívnu účasť patrí predsedovi zväzu Pavlovi Ondekovi, vedúcemu úradu zväzu Jurajovi Stodolovskému, právnikovi zväzu Martinovi Miklušovi a koordinátorovi BOZP Vladimírovi Kmečovi.

Stretnutie prinieslo motiváciu pre všetkých zúčastnených, nové poznatky a informácie sa dostanú i k ostatným členom a priamo do kolektívov mladých pedagógov, čo je zámer stretnutí.

Iniciatíva a záujem mladých členov po-

vzbudili i samotných organizátorov a dodali obojstrannú energiu, ochotu a silu spoločne pracovať na zlepšovaní podmienok pedagogických a odborných zamestnancov.

Tešíme sa na ďalšie spoločné stretnutia a aktivity.

PaedDr. Ingrid Kováčová,
špecialistka

Združenie základného školstva
Foto: PaedDr. Darina Nagyová

Z konferencií rád základných organizácií a krajských rád Združenia základného školstva

Po VIII. zjazde Odborového zväzu školstva sa postupne uskutočňujú hodnotiace konferencie orgánov Združenia základného školstva. V združení máme 71 rád ZO OZŠ a 8 krajských rád ZZŠ. Do konca novembra sa uskutočnili konferencie v 65 radoch a v troch krajských radoch.

Delegáti konferencií zhodnotili činnosť rád/KR, prijali svoje základné dokumenty a zvolili predsedov na nasledujúce päťročné obdobie.

Súčasťou mnohých konferencií bolo aj ocenenie dlhoročnej práce našich aktívnych členov, ktorí často nehľadiac

na čas a mnohokrát i na úkor vlastnej rodiny už dlhé roky obhajujú oprávnené požiadavky svojich kolegov, podávajú im pomocnú ruku, starajú sa o ich zdravie i oddych.

Na konferenciách KR ZZŠ odovzdal predseda zväzu Pavel Ondek a predsedníčka ZZŠ Ingrid Gamčíková ocenenia tým, ktorým sme sa chceli poďakovať na zjazde zväzu, ale epidemická situácia nám to neumožnila.

RNDr. Ingrid Gamčíková,
predsedníčka ZZŠ

Foto: Eva Vardžiková

Ocenenia Združenia základného školstva

Mária Barančíková
Eva Bučková
Mgr. Ivan Dudáš
Daniela Gandiová
Mgr. Peter Gašparík
PaedDr. Klaudia Ivanovičová
Mgr. Ľubica Kobzová
Alžbeta Kollárová
PhDr. Viera Molčanová
Jolana Molnárová
Mgr. Martin Opálený
Viera Pechyová
Mgr. Oľga Petrášová
Mgr. Ján Poljak
Viera Pytelová
Mgr. Vladimír Repa
Mgr. Melánia Rídzsoňová
Ľudmila Rochová
PaedDr. Blažena Sabolová
Ľudmila Sásfaiová
PaedDr. Jana Skalická
Katarína Tirpáková
RNDr. Jozef Záhumenský

Konferencia – Krajská rada ZO OZ PŠaV Prešov 24. 11. 2021

Srdečná gratulácia...

A znovu sme sa stretli

Združenie základného školstva Odborového zväzu školstva opäť v tomto roku nezabudlo na svojich bývalých funkcionárov. Všetci, ktorí prispievame na činnosť Odborového zväzu školstva a niektorí ešte pracujeme vo výboroch rád základných organizácií, sme boli pozvaní „dievčatami zo Združenia základného školstva Ingrid Gamčíkovou, Yvonne Furdíkovou a Ingrid Kováčovou nielen na šálku čaju“, ale aby sme spoločne zaspomí-

a, samozrejme, so svojimi bývalými kolegami.

Už samotné zvítanie vo vestibule hotela bolo úprimné a srdečné. Začala sa družná debata, skutočne ako medzi starými známymi a priateľmi, kým nás nepozvali do miestnosti, kde nás čakali pekne prestreté stoly.

Svojimi originálnymi slovami nás srdečne privítala pani predsedníčka Ingrid

živote a ostal s nami ešte trochu podelatovať.

Družná debata medzi nami pokračovala a bola prerušená „dievčatami ZZŠ“ odovzďavaním krásnych a nevšedných darčiekov, ktoré nám ešte dlho budú

nali na časy minulé a na chvíľu sa zastavili a oklamali ten čas, ktorý tak neúprosne uteká.

Stretnutie sa konalo 30. septembra 2021 v hoteli Saffron v Bratislave. Covidová pandémia zapríčinila, že sme sa nestretli minulý rok a tento rok nás bolo trochu menej. To však nebol dôvod, aby sme nemohli prežiť veľmi pekné chvíle v príjemnom prostredí s chutným pohostením, so svojimi „dievčatami zo ZZŠ“, s predsedom Odborového zväzu školstva Pavlom Ondekom, predsedami krajských rád

Gamčíková a vyjadrila radosť nad tým, že sme sa mohli stretnúť, a tým, ktorí sa ospravedlnili zo stretnutia pre zhoršený zdravotný stav, popriala skoré uzdravenie. Po krátkom príhovore dala slovo predsedovi Odborového zväzu školstva Pavlovi Ondekovi, ktorý nás privítal tiež. Oboznámil nás so súčasným stavom Odborového zväzu školstva a s problémami, ktoré musia riešiť. Okrem toho pochválil ZZŠ za organizovanie takýchto stretnutí. Spomenul, že chce navrhnúť ostatným združeniam, aby aj ony niečo takéto uskutočňovali. Popri nám veľa zdravia, pohody v ďalšom

pripomínať naše stretnutie. Určite budú zaujímavé aj fotky, ktoré robila naša Inge a ktoré pridá k tomuto článku v AZ, radi si ich po čase pozrieme. Ako oni priali všetkým nám veľa zdravia, pokoja, lásky atď., prajem aj ja všetkým, ktorí sa o toto stretnutie zaslúžili.

Srdečne za všetkých ďakuje

Františka Kališová,
Rada ZO Odborového zväzu školstva
Nové Mesto nad Váhom
Foto: RNDr. Ingrid Gamčíková

Posedenie s bývalými predsedami ZO OZŠ v Košiciach

V každej životnej etape sa začína niečo nové a končí to staré.

Teraz nadišiel čas lúčenia jednou z etáp nášho života – s funkciou predsedu ZO OzŠ.

Skutočne nie je ľahké vzdať sa práce, ktorá nás inšpirovala a bola súčasťou nášho nielen pracovného, ale často i súkromného života.

Pri tejto príležitosti výbor Rady ZO Odborového zväzu školstva Košice I zorganizoval dňa 20. 10. 2021 stretnutie s bývalými predsedami a členmi výboru v hoteli Gloria Palace v Koši-

ciach.

Rada ZO Odborového zväzu školstva Košice I nám vyslovila poďakovanie za našu odborársku prácu, ktorú sme odvedli v prospech školských zamestnancov. Oceneným popriala do ďalších rokov veľa entuziazmu, duševnej sily, trezlivosti a životného optimizmu.

Všetci sme si nesmierne vážili pozvanie na toto „rozlúčkové“ stretnutie a zvlášť s veľkou vďakou sme vnímali slová ocenenia našej dlhoročnej práce od našej predsedníčky RNDr. Ingrid Gamčíkovej.

Za to všetko jej patrí jedno veľké ďakujem!

Na záver si pomôžem citátom od Carla Schurza:

„Ideály sú ako hviezdy, nemožno ich dosiahnuť, ale možno sa podľa nich orientovať.“

A to bola, je a bude pre nás pani RNDr. Ingrid Gamčíková.

Vďační predsedovia.

Mgr. Hedviga Gedeonová
Foto: RNDr. Ingrid Gamčíková

Plénum Združenia vysokých škôl a priamo riadených organizácií

V Domove Speváckeho zboru slovenských učiteľov v Trenčianskych Tepliciach sa v dňoch 20. až 22. októbra 2021 konalo plénum Združenia vysokých škôl a priamo riadených organizácií OZ PŠaV na Slovensku. Plénum otvoril predseda združenia Miroslav Habán, ktorý privítal delegátky, delegátov a hostí reprezentujúcich vysoké školy. Predseda zväzu Pavel Ondek v úvode spolu s predsedom združenia Miroslavom Habánom odovzdali najvyššie vzájomné ocenenie Krištáľovú plaketu Anne Ujhelyiovej, Zuzane Kaffanovej a Petrovi Gallovi za dlhoročnú aktívnu prácu v odboroch. Prítomný predseda zväzu informoval o pripravovanom proteste KOZ SR na podporu kolektívneho vyjednávania, o spolupráci s reprezentáciami vysokých škôl a o výsledkoch kolektívneho vyjednávania vyššieho stupňa na rok 2022.

Poslanec NR SR a rektor Trenčianskej univerzity A. Dubčeka Jozef Habánik odovzdal pozdrav od prezidenta SRK a zameral sa na prebiehajúcu reformu vysokého školstva, ktorej sa Slovenská rektorská konferencia nebráni, bez dostatku finančných prostriedkov to však nemožno nazvať reformou. Vyjadril nesúhlas s poklesom zamestnancov na verejných vysokých školách a v závere svojho vystúpenia poďakoval za konštruktívnu spoluprácu medzi SRK a OZ PŠaV na Slovensku.

Predseda Rady vysokých škôl Martin Putala potvrdil, že zákon o kvalite vysokých škôl, ako aj novela zákona o vysokých školách prebiehajú bez finančného krytia, a pripomenul, že novela je v rozpore s tým, čo sa dohodlo na rokovaniach kontaktnej skupiny na ministerstve školstva.

Predseda študentskej Rady vysokých škôl Filip Šuran analyzoval a povedal, že každá vláda hovorí, že školstvo je prioritou, aj táto vláda to má vo svojom vyhlásení, ale trend je opačný, každý piaty študent odchádza študovať do zahraničia. Ministerstvo chce, aby na Slovensko prišli excelentní učitelia zo zahraničia, ale nezaujíma ho, aké platové podmienky majú mladí začínajúci vysokoškolskí učitelia. Vysokoškolskí spo-

ločne s nadáciou Zastavme korupciu pripravili doplnenie novely VŠ zákona o akademický podvod, ktorého zmyslom je skončenie činnosti firiem, ktoré ponúkajú vypracovanie diplomových prác.

Predseda Klubu dekanov fakúlt VŠ Jarmila Kmeťová uviedla, že pripravovaný návrh novely zákona o vysokých školách nevhodne zasiahne do riadenia vysokých škôl, prebiehajúce znižovanie financií v rozpočtoch vysokých škôl je nesystémové tiež. Poznamenala, že sa podarilo pre 23 fakúlt, ktoré pripravujú budúcich učiteľov, dosiahnuť, aby bolo rozširujúce štúdium platené z prostriedkov MŠ VVaŠR. Predseda Združenia stredného školstva Peter Danko hovoril o tom, že aj stredné školy sa boria s problémami, ako je nedostatok učiteľov, nízky normatív na financovanie žiakov, nízke ohodnocovanie učiteľov a odborných zamestnancov.

Predseda krajskej rady stredného školstva krajov Bratislava, Trnava, Nitra Ivan Šoš poďakoval predsedovi Združenia VŠaPRO za doterajšiu spoluprácu. Spomenul aj to, že práve v Domove Speváckeho zboru slovenských učiteľov prebiehajú v tomto roku viaceré významné aktivity pri príležitosti osláv 100. výročia založenia Speváckeho zboru slovenských učiteľov.

K prezentovaným problémom, ktoré aktuálne sužujú vysoké školy, ale i priamo riadené organizácie, hlavne z pohľadu redukcie rozpočtu z verejných zdrojov, k znižovaniu počtu zamestnancov, riziku zlučovania organizácií sa vyjadrili delegáti v rozsiahlej diskusii.

K aktuálnej činnosti združenia za ostatné obdobie, hlavne v pozjazdovom období, sa vyjadril predseda ZVŠaPRO. Zameral sa na činnosť kontaktnej skupiny k novele zákona o vysokých školách, ako aj ďalších „vysokoškolských“ zákonov. Vyjadril postoj združenia k navrhovanej novele a navrhol text vyhlásenia, v ktorom odmietajú takto predloženú novelu zákona.

Vybrané aspekty legislatívy na vysokých školách a priamo riadených orga-

nizáciách prezentoval zväzový koordinátor právnych služieb Martin Mikluš. Zdôraznil vybrané zmeny právnych predpisov v rokoch 2020 až 2021, a to najmä novelu Zákonníka práce 66 a 157/2020, novelu zákona o minimálnej mzde a Zákonníka práce č. 295/2020 a č. 76/2021. Uviedol body pripravovanej novely zákona o sociálnom poistení.

K bezpečnosti ochrany a zdravia na univerzitách a priamo riadených organizáciách vystúpila Miroslava Vilčeková, zväzová inšpektorka BOZP. Zamerala sa na zmeny v zákone o BOZP č. 124/2006 Z. z.

Predsedačky a predsedovia univerzitných a základných organizácií vyhodnotili priebeh a výsledky kolektívneho vyjednávania, ktoré dosiahli vďaka tímovej práci kolektívu vyjednávačov, ktoré pôsobia na univerzitách, fakultách, základných pracoviskách a ústavoch.

Ponuku relaxačno-liečebných pobytov v slovenských kúpeľných mestách Piešťany a Trenčianske Teplice prezentovala Jela Hložková, ktorá prioritne ponúka komplexné pobytové balíčky spolu s procedúrami pre zamestnancov školstva vo výhodných cenách.

V závere pléna bolo jednomyselne schválené vyhlásenie Združenia vysokých škôl a priamo riadených organizácií k rozpočtu verejných vysokých škôl na rok 2022 a k navrhovanej novele zákona o vysokých školách. Predseda ZVŠaPRO poďakoval všetkým zúčastneným za zdarný priebeh pléna.

doc. Ing. Miroslav Habán, PhD.,
predseda ZVŠaPRO,
a Eva Čahojová,
samostatná referentka ZVŠaPRO
Foto: doc. Ing. Miroslav Habán, PhD.

Delegátkam a delegátom pléna sa za Slovensku rektorskú konferenciu prihovril poslanec NR SR doc. Ing. Jozef Habánik, PhD.

V predvečer pléna rokovali členovia výboru Združenia VŠaPRO, ktorých privítal Ing. Anton Novosad – riaditeľ Domova Speváckeho zboru slovenských učiteľov v Trenčianskych Tepličiach

V Hudobnej sieni DSZSU, kde sa uskutočnilo plénum, Ing. Pavel Ondek – predseda OZPŠaV na Slovensku, prítomných oboznámil s aktuálnymi odborárskymi aktivitami

S hosťami pléna Mgr. Petrom Dankom, Bc. Filipom Šuranom, doc. Jozefom Habánikom, Ing. Pavlom Ondekom, doc. Jarmilou Kmeťovou, doc. Martinom Putalom a Ing. Ivanom Šošom diskutoval člen Komisie mladých odborárov Ing. Štefan Harďoň zo Žilinskej univerzity

Delegáti pléna počas prestávky s napätím sledovali tlačovú besedu ministra školstva Branislava Grohlinga k novele zákona o vysokých školách

Viaceri členovia Združenia vysokých škôl a priamo riadených organizácií počas prestávky medzi rokovaniami obdivovali krásu a pamätihodnosť Trenčianskych Teplíc

Vyhlasenie Združenia vysokých škôl a priamo riadených organizácií OZ PŠaV na Slovensku k rozpočtu verejných vysokých škôl na rok 2022 a k navrhovanej novele zákona o vysokých školách

Odborový zväz pracovníkov školstva a vedy na Slovensku zastupujúci zamestnancov slovenských verejných vysokých škôl so znepokojením vníma súčasnú nepriaznivú situáciu na vysokých školách spôsobenú krátením dotácie zo štátneho rozpočtu vysokým školám v roku 2021 o 18,2 mil. eur a avizovaným krátením v roku 2022 o 27,2 mil. eur, čo je spolu za dva roky 45,4 mil. eur.

Vláda SR sa v programovom vyhlásení vlády zaviazala, že sa „zasadí za lepšie prepojenia financovania vysokých škôl a ich kvality“, „bude presadzovať riešenie pre zmenu systému financovania vysokých škôl“ a má ambíciu zvýšiť kvalitu na vysokých školách. Týmito zásadnými opatreniami v návrhoch štátneho rozpočtu to bude veľmi ťažko dosiahnuteľné. Výdavky na vysoké školy v roku 2021 poklesli z 893 mil. eur na 863 mil. eur. Zapríčinilo to prepúšťanie kvalifikovaných odborníkov technických a prírodovedných odborov, spoločenskovedných odborov a nepedagogických zamestnancov (administratívnych, prevádzkových, zamestnancov študentských domovov a jedální). Takto dochá-

dza k znižovaniu kvality vyučovania a vedy na vysokých školách.

Osobné výdavky zamestnancov verejných vysokých škôl vychádzajú z transferu rozpísaného kapitolou MŠ VVaŠ SR na rok 2022 v sume 474 mil. eur, v tom sú mzdy 354 mil. eur s priemerným mzdovým výdavkom 1 562,71 eura, čím dôjde k poklesu o 306,61 eura v porovnaní s rokom 2021, keď je očakávaná skutočnosť na úrovni 1 869,32 eura. Je to zlý signál vlády SR voči zamestnancom verejných vysokých škôl. Skrátením rozpočtu osobných výdavkov dôjde k ohrozeniu platov a k ďalšiemu prepúšťaniu zamestnancov, s čím zásadne nesúhlasíme.

Združenie vysokých škôl a priamo riadených organizácií OZ PŠaV na Slovensku sa nestotožňuje s pripravovanou novelou zákona o vysokých školách a zásadne nesúhlasí s navrhovaným obmedzením súčasného stavu akademickej samosprávy, autonómnosti vysokých škôl, možnosti voľby rektorov a dekanov akademickými senátmi, ako aj schvaľovaním rozpočtu

a rozhodovaním o majetku vysokej školy.

Reforma slovenského vysokého školstva by sa mala odraziť v novej metodike financovania a riadenia vysokých škôl. Je potrebná implementácia rozpočtovania verejných finančných zdrojov aj na základe vízie rozvoja vysokých škôl a nielen na základe minulých údajov.

Dokážeme znovu predložiť moderný efektívny systém financovania a riadenia vysokých škôl. Je zostavený na princípoch moderného riadenia výkonnosti organizácie a zodpovedá súčasným trendom finančného riadenia. Slovensku by to umožnilo stať sa lídrom v tejto oblasti.

Ak sa situácia na vysokých školách nezlepší, svoju nespokojnosť sme odhodlaní vyjadriť všetkými prostriedkami so zapojením do protestov zamestnancov, ale aj študentov.

V Trenčianskych Tepliciach 22. októbra 2021

Foto: prof. RNDr. Blažej Pandula, CSc.

Prehľad o zamestnancoch a mzdových prostriedkoch na verejných vysokých školách za 3. kvartál 2021

Ukazovateľ	Merná jedn.	Skutočnosť k 30. 9. 2020	Percentuálny podiel na MF	Skutočnosť k 30. 9. 2021	Porovnanie		Percentuálny podiel na MF
					rozdiel	%	
	€						
PEPZ	osoby	20 145	x	19 682	-463	97,70	x
MPC	€	260 400 233	100,00	264 429 328	4 029 095	101,55	100,00
Tarifné platy	€	153 750 098	59,04	152 401 016	-1 349 082	99,12	57,63
Náhrady mzdy	€	41 285 899	15,85	39 739 896	-1 546 003	96,26	15,03
Nadčasy	€	976 438	0,37	969 911	-6 527	99,33	0,37
Príplatok za riadenie	€	2 055 959	0,79	2 104 539	48 580	102,36	0,80
Osobné príplatky	€	29 219 905	11,22	30 583 543	1 363 638	104,67	11,57
Ostatné príplatky	€	2 199 865	0,84	2 151 570	-48 295	97,80	0,81
Jubilejné odmeny	€	605 327	0,23	685 677	80 350	113,27	0,26
Odmeny	€	23 698 074	9,10	28 930 553	5 232 479	122,08	10,94
Osobný plat	€	6 453 968	4,20	6 796 788	342 820	105,31	4,46
Priemerný mesačný plat	€	1 435,40	x	1 492,76	57,36	104,00	x

Osobný príplatok a odmena k tarifnému platu za 3. kvartál 2021 je 39,05 %. Rast nominálnej mzdy oproti 3. kvartálu 2020 je vyšší o 57,36 €, t. j. o 4,0 %. Miera inflácie meraná indexom spotrebiteľských cien za 1. – 3. kvartál 2021 je v priemere 102,37 bodu. Zdroj: CVTI SR, Spracovala: Ing. Tatjana Koperová

Porovnanie priemernej mzdy (€) na verejných vysokých školách za 1. – 3. kvartál 2020 a 1. – 3. kvartál 2021

	priemerná mzda		rozdiel (€)
	3. kvartál 2020	3. kvartál 2021	
Vysokoškolské vzdelávanie	1 419,63	1 472,77	53,1
Výskum a vývoj	1 720,79	1 808,15	87,4
Študentské domovy	928,93	920,17	-8,8
Študentské jedálne	767,28	778,58	11,3
Vysoká škola spolu	1 435,70	1 492,76	57,1
Vysokoškolskí učitelia	1 785,71	1 840,31	54,6
Profesor	2 557,42	2 648,45	91,0
Docent	1 978,36	2 028,50	50,1
Odborný asistent	1 531,17	1 569,11	37,9
Asistent	1 334,27	1 359,63	25,4
Lektor	1 213,85	1 261,04	47,2
Výskumní a umeleckí zamestnanci	1 558,92	1 635,06	76,1
Nepedagogickí zamestnanci VŠ	1 061,29	1 104,25	43,0
Odborní zamestnanci	1 135,39	1 176,37	41,0
Administratívni zamestnanci	1 289,52	1 353,47	64,0
Prevádzkoví zamestnanci	804,34	819,01	14,7
Zamestnanci študentských domovov	928,12	921,35	-6,8
Zamestnanci študentských jedální	763,70	789,19	25,5

Zdroj: CVTI SR, Spracovala: Ing. Tatjana Koperová

Porovnanie priemernej mzdy v regionálnom školstve za 1. – 3. kvartál 2020 a 1. – 3. kvartál 2021

Zariadenie	priemerná mzda		rozdiel	priemerná mzda		rozdiel	priemerná mzda		rozdiel	priemerná mzda		rozdiel
	3. kvartál 2020	3. kvartál 2021		3. kvartál 2020	3. kvartál 2021		3. kvartál 2020	3. kvartál 2021		3. kvartál 2020	3. kvartál 2021	
Základné školy	1 392,40	1 393,50	1,1	1 263,80	1 280,70	16,90	781,30	793,80	12,50	1 264,80	1 269,30	4,50
Gymnázia	1 436,60	1 453,20	16,60	1 192,80	1 374,70	181,90	797,40	826,20	28,80	1 300,80	1 324,90	24,10
SOŠ	1 410,20	1 431,40	21,20	1 285,90	1 306,80	20,90	852,00	871,80	19,80	1 257,80	1 278,20	20,40
Konzervatória	1 265,20	1 252,50	-12,70	1 236,40	1 386,90	150,50	921,20	942,80	21,60	1 205,40	1 201,60	-3,80
Stredné športové školy	1 301,40	1 389,30	87,90	1 237,70	1 311,30	73,60	815,30	848,30	33,00	1 181,20	1 252,30	71,10
Školy umeleckého priem.	0	1 323,80	1 323,80	0,00	1 307,70	1 307,70	0,00	893,60	893,60	0,00	1 231,00	1 231,00
Špeciálne školy	1 430,50	1 432,70	2,20	1 196,90	1 225,50	28,60	850,90	862,10	11,20	1 323,70	1 325,70	2,00
Materské školy	1 077,60	1 087,00	9,40	1 042,70	1 111,20	68,50	688,30	699,00	10,70	982,90	992,20	9,30
Špeciálne materské školy	1 220,30	1 208,40	-11,90	1 293,20	1 385,20	92,00	727,60	743,70	16,10	1 149,80	1 138,90	-10,90
ZUŠ	1 180,00	1 216,30	36,30	0,00	0,00	0,00	848,40	893,40	45,00	1 134,80	1 171,10	36,30
Jazykové školy	1 456,40	1 502,10	45,70	0,00	0,00	0,00	836,00	886,30	50,30	1 256,60	1 300,30	43,70
ŠKD	986,30	987,20	0,90	931,60	885,20	-46,40	703,90	711,10	7,20	979,90	981,70	1,80
ŠKD pri SŠ	1 133,50	1 119,50	-14,00	0,00	0,00	-0,00	705,90	740,40	34,50	1 122,30	1 106,40	-15,90
CVČ	1 216,00	1 245,90	29,90	0,00	0,00	0,00	791,40	831,60	40,20	1 062,10	1 093,00	30,90
Školské internáty	1 199,10	1 185,10	-14,00	802,30	899,10	96,80	772,60	771,20	-1,40	986,90	978,10	-8,80
Školské internáty pri SŠ	1 183,30	1 176,30	-7,00	1 420,50	1 234,30	-186,20	764,30	764,10	-0,20	934,10	926,70	-7,40
Diagnostické centrá	1 451,50	1 434,30	-17,20	1 222,30	1 186,10	-36,20	935,70	897,60	-38,10	1 211,40	1 190,10	-21,30
Reedukačné centrá	1 475,10	1 450,10	-25,00	1 201,30	1 197,50	-3,80	876,60	858,50	-18,10	1 141,80	1 116,80	-25,00
Liečebno-vých. sanatória	1 332,80	1 317,20	-15,60	1 437,60	1 400,00	-37,60	837,80	865,70	27,90	1 082,10	1 088,90	6,80
Centrá pri PpPPP	1 370,60	0,00	-1 370,60	1 443,70	1 408,40	-35,30	937,00	916,30	-20,70	1 341,60	1 310,00	-31,60
Centrá ŠpP	1 502,20	1 437,50	-64,70	1 328,90	1 356,00	27,10	873,00	914,00	41,00	1 272,10	1 294,70	22,60
Školské stravovanie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	707,50	722,50	15,00	707,50	722,50	15,00
Školy v prírode	1 901,90	1 834,50	-67,40	0,00	0,00	0,00	771,10	804,80	33,70	894,00	924,10	30,10
Strediská služieb škole	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 195,90	1 168,60	-27,30	1 195,90	1 168,60	-27,30
Strediská odb.praxe	1 331,10	1 306,30	-24,80	0,00	0,00	0,00	1 879,30	896,80	-982,50	1 115,30	1 071,70	-43,60
Školské hospodárstvo	2 276,10	0,0	-2 276,10	0,00	0,00	0,00	1 080,00	0,00	-1 080,00	1 185,80	0,00	-1 185,80
Spolu	1 297,50	1 304,60	7,10	1 345,50	1 348,60	3,10	757,70	771,60	13,90	1 134,00	1 144,80	10,80
Školy	1 401,20	1 407,20	6,00	1 257,90	1 287,20	29,30	808,00	820,90	12,90	1 269,70	1 279,10	9,40
MŠ, ZUŠ, ŠJ a ŠZ	1 094,80	1 104,40	9,60	1 377,70	1 372,40	-5,30	720,80	733,00	12,20	973,50	955,80	-17,70

Priemerná mzda za 1. – 3. kvartál 2021 v NH SR 1 170,00 €
 Priemerná mzda za 1. – 3. kvartál 2020 v NH SR 1 096,00 €

Spracoval: Ing. Tatjana Koperová, Zdroj: CVTISR

Počet zamestnancov a priemerne mzdy v regionálnom školstve za 1. – 3. kvartál 2021

zariadenie	PEPZ	z toho				z toho				priemerná mzda			
		pedag.	odborní	nepedag.	MP spolu	ped. a odb. zamest.	nepedag.	pedagogickí	odborní	nepedag.	Spolu		
Základné školy	47 022,4	37 000,7	347,9	9 673,8	537 175 488	468 060 391	69 115 097	1 393,5	1 280,7	793,8	1 269,3		
Gymnázia	6 812,0	5 381,8	42,2	1 388,0	81 230 130	70 909 318	10 320 812	1 453,2	1 374,7	826,2	1 324,9		
Stredné športové školy	461,8	341,9	3,6	116,3	5 205 506	4 317 579	887 927	1 389,3	1 311,3	848,3	1 252,3		
SOŠ	16 887,7	12 211,3	68,2	4 608,2	194 268 513	158 110 686	36 157 827	1 431,4	1 306,8	871,8	1 278,2		
Konzervatória	862,7	720,3	0,4	142,0	9 329 385	8 124 429	1 204 956	1 252,5	1 386,9	942,8	1 201,6		
Školy umeleckého priem.	585,4	457,8	1,4	126,2	6 485 195	5 470 244	1 014 951	1 323,8	1 307,7	893,6	1 231,0		
Špeciálne školy	5 882,7	4 748,4	47,5	1 086,8	70 186 440	61 753 585	8 432 855	1 432,7	1 225,5	862,1	1 325,7		
Materské školy	23 095,9	17 410,4	37,5	5 648,0	206 237 832	170 707 893	35 529 939	1 087,0	1 111,2	699,0	992,2		
Špeciálne materské školy	550,8	463,6	3,6	83,6	5 646 474	5 086 930	559 544	1 208,4	1 385,2	743,7	1 138,9		
ZUŠ	6 173,7	5 309,7	0	864,0	65 068 901	58 121 548	6 947 353	1 216,3	0,0	893,4	1 171,1		
Jazykové školy	149,8	100,7	0	49,1	1 753 490	1 361 834	391 656	1 502,1	0,0	886,3	1 300,3		
ŠKD	5 676,3	5 559,7	3,1	113,5	50 149 723	49 423 291	726 432	987,2	885,2	711,1	981,7		
ŠKD pri SŠ	534,7	516,3	0	18,4	5 324 519	5 201 915	122 604	1 119,5	0,0	740,4	1 106,4		
CVČ	900,9	568,4	0	332,5	8 861 963	6 373 514	2 488 449	1 245,9	0,0	831,6	1 093,0		
Školské internáty	1 338,3	668,3	1,0	669,0	11 780 503	7 136 964	4 643 539	1 185,1	899,1	771,2	978,1		
Školské internáty pri SŠ	658,9	259,1	0,6	399,2	5 494 961	2 749 637	2 745 324	1 176,3	1 234,3	764,1	926,7		
Diagnostické centra	174,2	84,6	19,1	70,5	1 865 456	1 295 647	569 509	1 434,3	1 186,1	897,6	1 190,1		
Reedukačné centra	422,1	175,6	15,1	231,4	4 242 986	2 455 152	1 787 834	1 450,1	1 197,5	858,5	1 116,8		
Liečebno-vých. sanatória	139,1	49,8	16,1	73,2	1 363 571	793 237	570 334	1 317,2	1 400,0	865,7	1 088,9		
Centrá pri PpPPP	894,9	0,0	715,9	179,0	10 550 984	9 074 802	1 476 182	0	1 408,4	916,3	1 310,0		
Centrá ŠpP	599,6	9,6	504,7	85,3	6 986 019	6 284 356	701 663	1 437,5	1 356,0	914,0	1 294,7		
Školské stravovanie	14 333,5	0	0	14 333,5	93 202 912	0	93 202 912	0,0	0,0	722,5	722,5		
Školy v prírode	64,3	7,4	0	56,9	534 772	122 638	412 134	1 834,5	0,0	804,8	924,1		
Strediská služieb škole	46,9	0	0	46,9	492 914	0	492 914	0,0	0,0	1 168,6	1 168,6		
Strediská odb. praxe	46,6	20,1	0	26,5	449 842	235 965	213 877	1 306,3	0,0	896,8	1 071,7		
Školské hospodárstvo	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0		
Spolu	134 315,2	92 065,5	1 827,9	40 421,8	1 383 888 479	1 103 171 855	280 716 624	1 304,6	1 348,6	771,6	1 144,8		
Školy								1 407,2	1 287,2	820,9	1 279,1		
MŠ, ZUŠ, ŠJ a ŠZ								1 104,4	1 372,4	733,0	955,8		

Legenda: PEPZ – prepočítaný evidenčný počet zamestnancov.

Priemerná mzda za 1. – 3. kvartál 2021 v NH SR 1 170,00 €
 Priemerná mzda za 1. – 3. kvartál 2020 v NH SR 1 096,00 €

Spracovala: Ing. Tatjana Koperová, Zdroj: CVTISR

Webinár odborárov vyšehradského regiónu o kolektívnom vyjednávaní a zelenej transformácii: Zabezpečenie vysokokvalitných pracovných miest

Webinár organizovaný Európskou odborovou konfederáciou (ETUC/CSC) sa uskutočnil 17. decembra 2021 a zúčastnilo sa na ňom 51 odborárov z rôznych krajín EÚ, prioritne z Poľska, Maďarska, Česka a zo Slovenska.

V úvode **Karin Debroey** a **Ludovic Voet** zdôraznili, že Európska odborová konfederácia chce jasne riešiť sociálne ambície, ktoré nie sú dostatočné v porovnaní s klimatickými ambíciami a politikami EÚ.

Anna Carla Pereira uviedla Zelenú dohodu ako najambicióznejší projekt, ktorý zmení planétu a má hospodársky a sociálny rozmer. Európska komisia pripravila mimoriadne ambiciózne cieľ, a to do roku 2030 znížiť emisie o 55 %, čím táto transformácia spôsobí veľké sociálne dôsledky. Táto ambícia vyžaduje opatrenia nielen klimatické, ale mali by tam byť opatrenia, ktoré by mali udržať zamestnanosť. „Fit for 55“ (Balík 55) a celá transformácia by mala riešiť dopravu, aby sa kompenzovali rastúce ceny energií. V druhom bloku treba riešiť sociálnu inklúziu a sociálnych partnerov, ministerstiev. Je potrebné zapájať sociálnych partnerov cez nástroje, ktoré môžu ovplyvniť partnerov, napr. cez Európsky sociálny fond+. Sociálny klimatický fond má k dispozícii 72,3 mld. eur a je potrebná diskusia s národnými sociálnymi partnermi. Tento klimatický bonus si vyžaduje nielen angažovanosť z Bruselu, ale aj z úrovne národných politik jednotlivých krajín, tak aby nebola ohrozená európska výroba a priemysel.

Dariusz Kawka z Poľska sleduje, čo sa robí s európskou Zelenou dohodou, a prekáža mu, že EÚ zavádza rôzne regulácie a to zvyšuje ceny energií, zavádzaním nových limitov dochádza k strate práce a ochudobňovaniu. V Poľsku to môže v drevospracujúcom sektore spôsobiť stratu práce až 200-tisíc zamestnancom.

Robert Szewczyk skonštatoval, že na jednej strane rastú ceny energií, zvyšuje sa inflácia a prehľbuje sa chudoba. Dochádza k mnohým aktivitám, ktoré majú veľmi ďaleko od spravodlivosti a spôsobujú prehľbovanie chudoby. Európska Zelená dohoda je európskou ambíciou, ktorá sa neopiera o fakty a je potrebné spoznať ekonomické dôsled-

ky, fakty a vyčíslenia, ktoré sme zatiaľ relevantne nezískali.

Félix Mailloux (ETUC) uviedol druhý panel, ktorý bol zameraný na pravidlá kolektívneho vyjednávania v priemysle, perspektívu zamestnávateľov a kolektívne vyjednávanie v procese ekologickej transformácie.

Béla Galgoczi hovoril o pandémie covidu a spravodlivej transformácii a zraniteľnosti krajín V4. Jediný spôsob, ako reagovať na dôsledky klimatických zmien, je, že Európa musí ísť príkladom a zodpovedná európska transformácia musí byť príkladom aj pre Čínu a Indiu. Odbory majú skúsenosti s transformá-

ciou, zriaď sa na plány obnovy, v ktorých sa sociálny dialóg v regióne V4 spomína veľmi okrajovo.

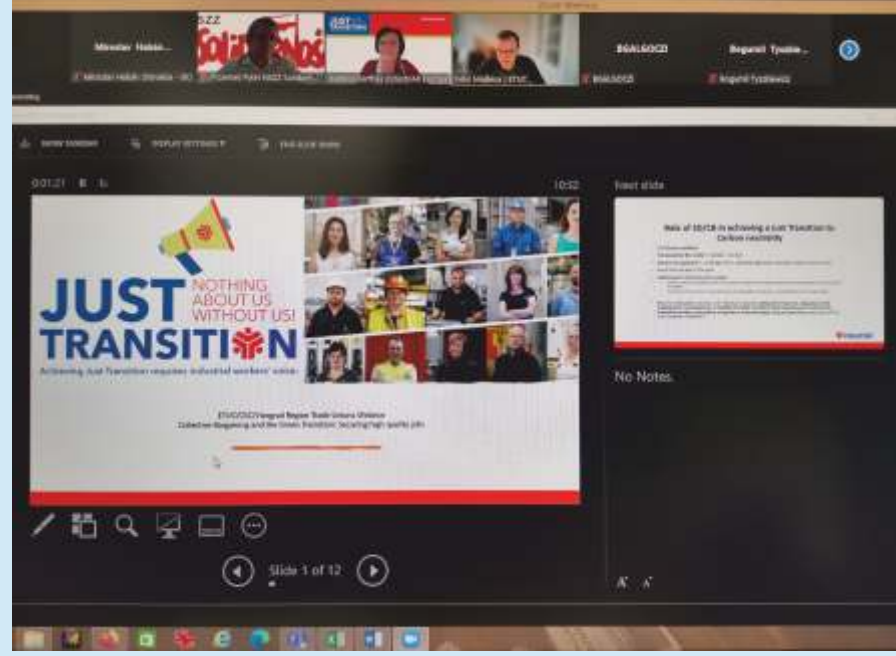
Isabelle Barthés (Industrial Europe) hovorila o slogane „Nič o nás bez nás“, ktorý je mottom jej transformačnej kampane. Je potrebné uvedomiť si, že nie všetkých pracovníkov možno rekvalifikovať. Program dekarbonizácie so zapojením pracovníkov do formovania transformácie musí zistiť, čo je potrebné na to, aby sa transformácia riadila, aby sa neopakovali chyby z minulosti známe z Belgicka, Holandska a Nemecka z obdobia 80. rokov. Sociálny dialóg a kolektívny dialóg nemajú rovnakú for-

ciou, so zmenami v priemysle, ktoré boli vždy motivované ziskmi, napr. snahou vyrábať tam, kde je to lacnejšie, ale táto zmena – čiže znížiť emisie uhlíka – je globálna a je to záležitosť týkajúca sa prežitia ľudstva. Predstavil projekt v Daimleri a vo Volkswagene, kde pride v blízkom čase o prácu 25-tisíc zamestnancov, ale súčasne sa vytvorí 9-tisíc nových pracovných miest. Je potrebné zdôrazniť, že v takýchto spoločnostiach treba mať silné odbory. Najlepšie príklady z kolektívneho vyjednávania v rámci zelenej reštrukturalizácie sú z Kanady, pričom v Európe sú v tejto oblasti ešte rezervy. Európska zmluva neumožňuje taký sociálny dialóg, ako je napr. v Spojených štátoch amerických, treba sa po-

mu v Európe a viaceré odvetvia sú zasiahané zelenou transformáciou. Vo Fínsku majú plán 11 sektorových cestovných/transportných plánov, aby do roku 2025 dosiahli uhlíkovú neutralitu. Príkladom je aj Slovensko, ktoré sa veľmi orientovalo na automobilový priemysel. Automobilový priemysel je veľmi ovplyvnený a postihnuteľný dekarbonizáciou a je potrebné zamerať sa na tie najväčšie výzvy v strednej, vo východnej, ale i v južnej Európe. Najväčšou výzvou je to, aby nové pracovné miesta vznikli skôr, ako zaniknú tie staré, inak to bude pre región veľké riziko a ťažké to bude aj s hľadaním nových zamestnancov s potrebnými zručnosťami.

Delphine Rudelli (Ceemet) sa vyjadril,

že je pozitívne, že Európsky parlament 15. decembra 2021 odhlasoval posilnenie práv zamestnancov na informácie vo vzťahu k transformácii. Klimatická, ale i digitálna transformácia má dosah na automobilový aj metalurgický priemysel i na ďalšie odvetvia v priemysle. Čína a Spojené štáty americké sú našimi najväčšími konkurentmi v priemysle, ale pre nich klimatická transformácia nie je nosnou témou. Zelená ekologická transformácia priniesie výzvy, ale aj nové príležitosti, na ktorých musíme okamžite začať pracovať na európskej, národnej, ale i sektorovej úrovni. Určite to bude mať dosah na automobilový priemysel, ktorý sa transformuje na výrobu elektromobilov. Vo Francúzsku sa predpokladá strata na úrovni 100-tisíc pracovných miest z celkového počtu 400-tisíc zamestnancov priemyslu. Potrebne sú digitálne zručnosti, ale aj klasické zručnosti. Z dôvodu odchodu ľudí do dôchodku budú chýbať ľudia s potrebnými kvalifikáciami a zručnosťami. Je potrebné mať dobrý systém odborného vzdelávania a spolupracovať na sektorovej úrovni,

s regiónmi, s univerzitami, aby sme sa vedeli vyrovnat' s transformáciou, ale aj modernizáciou zručností a rekvalifikáciou, aby sme zmiernili dosah na zamestnanosť, hlavne v automobilovom priemysle.

Fien Vandamme (ACV-CSC) a **Kathleen Van Walle** (ACV-CSC METEA) prezentovali projekty zamerané na klimatické zmeny a presadzovanie zmien zelenej politiky, pričom metalurgické spoločnosti si uvedomujú požiadavky na životné prostredie. Príkladom je vysoká pec v Gente, v ktorej budú meniť spaľovanie koksu na plasty.

Monika Benedeková (KOZ SR) sa vo svojej prezentácii zamerala na priemyselné odvetvia najviac dotknuté transformáciou, ako je energetický sektor, hutníctvo, automobilový priemysel, chemický priemysel a doprava. Slovensko je priemyselnou krajinou s energeticky náročnými odvetviami, preto transformácia priemyslu na nízkouhlíkovú ekonomiku bude obzvlášť náročná a bude si vyžadovať medzisektorový prístup a predovšetkým komunikáciu so všetkými sociálnymi partnermi. Na Slo-

vensku sa transformácia uskutočňuje na úrovni regiónov, ktoré boli identifikované ako štrukturálne najzraniteľnejšie. Sú nimi bratislavský, košický, banskobystrický a trenčiansky región. V týchto regiónoch sa pripravujú plány spravodlivej transformácie za účasti rôznych aktérov, ale bez účasti odborov. Najväčšími výzvami v súčasnosti v súvislosti s prechodom na zelenú ekonomiku sú zmeny na trhu práce, nedostatok zamestnancov a ich zručností, potreba rekvalifikácií a tréningov, nastavenie politik trhu práce, zmeny v dodávateľskom reťazci, investície do zelených riešení, rastúce ceny energií a vstupov, diverzifikácia priemyslu a posilnenie so-

ciálneho dialógu v rámci procesu transformácie. Zapojenie zástupcov zamestnancov do transformačného procesu je na Slovensku absolútne nedostatočné. Sociálny dialóg reflektuje transformáciu priemyslu zatiaľ najmä z hľadiska eliminácie dôsledkov pre zamestnancov, v podobe sociálnych plánov, zvýšených sociálnych kompenzácií v prípade straty pracovného miesta. Odpoveď na transformáciu však musí byť komplexnejšia a zahŕňať aj preventívne opatrenia, aby k strate pracovných miest nedochádzalo.

V závere webinára **Karin Debroey** a **Ludovic Voet** zdôraznili dobrú pripravenosť prezentujúcich a diskutujúcich k transformácii na zelenú ekonomiku a dekarbonizáciu. Bude nutné pripraviť a vystúpiť aj so svojimi návrhmi, argumentmi pre Európsku komisiu aj zo strany odborárov, čo sa aktívne odohráva a tento webinár bol toho dôkazom. Európska komisia predstavila individuálne učebné schémy k odbornému vzdelávaniu, prostredníctvom ktorých sa môžu ľudia rekvalifikovať a je potrebné sa pozrieť, čo v tejto oblasti robia sociálni partneri v spolupráci s Európskou odborovou konfederáciou.

doc. Ing. Miroslav Habán, PhD.,
OZ PŠaV na Slovensku

Location Matrix

INDEX	Weight	Europe						Major Players			
		Germany	France	Hungary	Poland	Czech Republic	Slovak Republic	United States	China	Korea	Japan
Labour	0,3	4,3	3,8	2,0	2,5	2,1	1,7	3,1	4,1	2,6	2,5
Energy	0,25	2,0	3,0	5,0	4,0	3,0	2,0	5,0	4,0	5,0	1,0
Logistics	0,05	5,0	3,0	1,0	1,0	3,0	1,0	4,0	2,0	2,0	4,0
Country Risk Premium	0,05	5,0	4,0	1,0	2,0	4,0	2,0	5,0	3,0	4,0	3,0
Political Stability	0,05	3,0	1,0	3,0	2,0	4,0	4,0	1,0	1,0	2,0	5,0
Transparency	0,03	5,0	4,0	1,0	2,0	2,0	1,0	3,0	1,0	3,0	4,0
Corporate Tax	0,05	2,0	1,0	5,0	5,0	5,0	4,0	3,0	4,0	3,0	2,0
Investment in Research/Innovation	0,07	2,0	3,0	1,0	1,0	2,0	1,0	5,0	3,0	4,0	4,0
Score	to 1,00	3,3	3,1	2,9	2,8	2,8	2,0	3,8	3,5	3,6	2,6
Planned GWh 2030		317	74	88	65	0	10				

✓ High location score matches high announced GWh by 2030
 ✓ Czechia is negotiating with VW & CEZ
 ✓ European Union market share expected to rise from 6% in 2019 to 16% in 2029

etui.

O nás bez nás – ďalšia reforma bez učiteľov

Som pedagóg, učím 15 rokov a túžim zažiť obdobie v školstve, keď by som mohol len učiť. Za tých 15 rokov som stihol prežiť dve kvázi reformy školstva, ktoré spravidla priniesli len viac administratívnej práce a menší či väčší chaos do školstva. Na ceste je ďalšia reforma, o ktorej väčšina pedagogického zboru nič nevie a tí, ktorí niečo málo o tom vedia, tak sa desia, aký rozvrat to prinesie. Ak však nepracujete v školstve, tak z médií musíte mať pocit, že naše školstvo čaká úžasné obdobie, lebo tak je to minimálne spotmi a reklamami prezentované. My, ktorí pracujeme vnútri systému, sme znechutení, demotivovaní a odsunutí na vedľajšiu koľaj.

A tak tu máme reformu, ktorou slovami ministra ideme v roku 2021 skákať do 21. storočia. Celá príprava reformy sa odohrala počas prvej vlny pandémie za zatvorenými dverami. Osobne som sa mal možnosť zoznámiť s jej bližšími zámermi v máji tohto roka. V júni 2021 som sa prostredníctvom Odborového zväzu školstva zúčastnil na rokovaní na ministerstve školstva ohľadne chystanej reformy. Toto rokovanie sa mi zdalo ako stretnutie dvoch odlišných svetov. Na jednej strane akademicko-byrokratický svet reprezentovaný pánom prof. Pupalom, pani Hapalovou a ďalšími zástupcami ŠPÚ. Na druhej strane svet učiteľov a riaditeľov z praxe reprezentovaný zástupcami Odborového zväzu školstva a Združenia základných škôl Slovenska.

V krátkosti načrtnem niektoré témy, ktoré sa na rokovaní preberali a pri ktorých som pochopil, že ľudia, ktorí idú reformu diktovať, k pedagogickej praxi zrejme ani nepričuchli.

Od pána prof. Pupalu sme si vypočuli temer akademickú prednášku o tom, v akom sovietskom modeli vzdelávania fungujeme a že je to potrebné zmeniť zavedením cyklov (namiesto 9 ročníkov na ZŠ – 3 cykly). Nedostali sme však konkrétnu odpoveď, ako má táto zmena skvalitniť vzdelávanie. Nedá mi ešte nespomenúť, ako nás pán profesor presviedčal, že je potrebné, aby na prvom stupni ZŠ učili v triede aj iné učiteľky ako triedna, lebo deti potom nie sú zvyknuté na druhom stupni na rôznych učiteľov. Táto situácia sa mi zdala priam komická, lebo všetci prítomní pedagógovia z praxe reagovali argumentmi, že to sa predsa deje už dnes a na prvom stupni bežne učia v jednej triede viacerí pedagógovia. Osobne som nedostal ani odpoveď na otázku,

na príklade ktorých krajín ideme zavádzať tieto zmeny.

Výhoda zavedenia cyklov bola neskôr na stretnutí prezentovaná príkladom, že napr. dnes, keď sa žiak nenaučí čítať či písať v prvom ročníku, tak prepadne. Po novom by v prvom cykle (dnešný 1. – 3. ročník) mal na to tri roky. Ja len dodávam, že dnes sa 3 roky učia čítať a písať žiaci v špeciálnych triedach a špeciálnych školách. Opýtal som sa, prečo ide o základné školy ponížiť na úroveň špeciálnych a že v tom nevidím rozvoj, skôr znižovanie úrovne škôl. Odpoveď

som opäť nedostal. Jediný cieľ, ktorý sa tu dá pobadať, nie je zvyšovanie úrovne, ale snaha za každú cenu znížiť percento prepádajúcich žiakov.

Argumentom podobného kalibru je aj zavedenie možnosti, aby žiak, ktorý končí povinnú školskú dochádzku (je jedno, v ktorom ročníku ZŠ), mohol požiadať o Testovanie 9 a ak ho absoluuje aspoň na 30 %, získa doklad, že ukončil nižšie stredné vzdelávanie (čiže základnú školu). Tu bolo argumentované zo strany ŠPÚ, prečo má žiak chodiť 10 rokov do školy a nedostane doklad o ukončení vzdelania. Na moju otázku, ako môže dostať doklad o úspešnom ukončení vzdelania, keď ho nezvládol a vôbec ho neovláda, som odpoveď nedostal. Už len ironicky dodávam, že s takýmto postupom očakávam čoskoro, že každý bude mať právo získať maturitu a neskôr aj vysokoškolský diplom aj bez preukázania akýchkoľvek vedomostí.

Keďže v čase rokovania bola navrhnutá aj zmena v školskom zákone – zmeniť celkové hodnotenie žiaka len na pro-

spel – neprospel, argumentovali sme, že je to demotivujúce pre žiakov a chceme ponechať celkové hodnotenie prospel s vyznamenaním, prospel veľmi dobre, prospel a neprospel. Úradníci z ministerstva aj s prítomnou štátnou tajomníčkou ministerstva školstva nás začali presviedčať, že to predsa nie je zmena a aj dnes je v školskom zákone celkové hodnotenie žiaka len prospel – neprospel. Museli sme načítať aktuálne platný školský zákon, aby sme ich presvedčili, že sú na omyle. Pritom sme im hovorili, že predsa vieme, čo každý

polrok uvádzame na vysvedčeniach. Pre mňa to bol len ďalší dôkaz nekompetentnosti a odtrhnutia od reálnej praxe.

Čerešničkou na tomto rokovaní bolo, že síce môžeme rokovať o podrobnostiach reformy, ale samotná reforma musí prebehnúť, lebo bola zaradená do plánu obnovy, a tak je schválená vládou a EÚ. Skrátka, plán obnovy a peniaze z EÚ sa teraz stanú nástrojom vydierania ministerstva školstva voči pedagogickej verejnosti, ktorá sa nebude stotožňovať s reformou.

O nás bez nás

Pritom stačilo tak málo – aspoň sa opýtať alebo snažiť sa skontaktovať so zástupcami pedagogickej verejnosti a jednotlivými organizáciami, ktoré ich zastupujú. Ale to sa nestalo – odpoveď ministerstva školstva, lebo je pandémia. V čase, keď sme sa ako pedagógovia každý deň spájali so žiakmi prostredníctvom všetkých dostupných informačno-komunikačných technológií, nebolo ministerstvo školstva schop-

né urobiť ani jednu videokonferenciu, kde by prezentovalo svoje reformné snahy a vypočulo si možné pripomienky a zapracovalo ich. Otázkou ostáva, či to ministerstvo nebolo schopné urobiť alebo jednoducho nechcelo. Pod rúškom prvej vlny pandémie sa tak dala na papier a rovno aj schválila „najväčšia“ reforma školstva. Problém je, že tí, ktorí ju majú uskutočniť, pri tom neboli.

A práve bez podpory a ochoty pedagógov ísť do týchto zmien sa žiadnej reformy nedočkáme. Preto nerozumiem tomuto direktívnemu prístupu ministerstva, ktoré vedie nominant liberálnej strany. Za spôsob, akým sa ide zavádzať reforma školstva, by sa nemuseli hanbiť ani komunisti.

Je potrebné dodať aj to, že opäť ide ministerstvo školstva na reformu z opačného konca. Pretože vysoké školy pedagogických odborov nemajú bližšie informácie, čo mi aj v lete tohto roku potvrdil môj známy – prodekan pedagogickej vysokej školy. Keď som mu vysvetľoval, na akých rokovaní som sa zúčastnil a čo sa v školstve chystá, tak mi len povedal, že zatiaľ majú o reforme iba všeobecné informácie, bez toho, aby sa nejako začali na ňu pripravovať. Čo je dosť divné, keďže vysoké školy sú aktuálne v procese cyklickej akreditácie a zmena v príprave budúcich učiteľov je pre ne dôležitá z pohľadu úpravy učiteľských študijných programov. Ako prodekan mal možnosť prvýkrát oficiálne vyjadriť sa k návrhu reformy až v septembri tohto roka. Čiže ideme meniť celý systém výučby, ale inštitúcie, ktoré by na to mali prichystať budúcich pedagógov, o tom neinformujeme. Pri všetkej úcte, máme zarobené na ďalšiu kvázi reformu.

Konkurz na odborníkov

Zmeny obsahu vzdelávania majú pripraviť skupiny odborníkov. Priznám sa, že pri slove odborník posledné roky vždy spozorniem, keďže v našej spoloč-

nosti sme si už pomaly zvykli označovať týmto slovom temer každého, kto dokáže k problematike svojho rezortu povedať aspoň dve súvislé vety. Bohužiaľ, tak vyzeralo aj hľadanie týchto odborníkov – v priebehu júna visel na Facebooku (mimochodom hlavné komunikačné médium ministerstva, nie oficiálna stránka ministerstva, a ak ste náhodou riaditeľ školy a nie ste na Facebooku, tak sa ani niektoré podstatné zmeny nemusíte dozvedieť!) oznam, že záujemcovia do pracovných skupín na zmenu obsahu vzdelávania sa môžu hlásiť. Skrátka ako do SuperStar či iných šou. Nie výber, ale doslova nábor na „odborníkov“.

Ešte väčší chaos v školstve na obzore

Otázkou ostáva, kto rozhodne o tom, či tá ktorá škola začne vyučovať v cykloch? Už schválená novela zákona dáva túto možnosť školám od 1. 1. 2022. Kto však bude tým, kto školu pošle na túto cestu – zriaďovateľ? Riaditeľ? Rada školy? Ktokoľvek z nich to bude, ak nebude mať reforma podporu v pedagogickom zbore, tak to bude veľmi bolestný proces pre školu, a teda aj pre žiakov. Nehovoriac o tom, že tu hrozí aj odchod pedagógov, ktorí sa jednoducho odmietnu podieľať na ďalšom prepisovaní stoviek strán školských dokumentov, ktoré s tým nesporné súvisieť budú.

Nechcem si ani predstaviť, aké problémy budú pri prestupe žiakov medzi školami. Ak príde žiak zo školy, kde sa vzdelával v cykloch, na školu s riadnymi ročníkmi alebo naopak, môže sa stať, že niektoré učivo ani nepreberie alebo niečo bude preberať aj dvakrát.

Aj keď v úvode spomínaného rokovania na ministerstve školstva nám bolo prisľúbené, že zavádzanie cyklov do škôl bude možnosť, nie povinnosť, už teraz bolo naznačené, že od roku 2024 – 2026 bude povinnosť učiť v cykloch

pre všetky školy. Aké politické krytie bude mať táto povinnosť v tomto období? A ak dôjde k zmene vlády a nebudaj aj k zmene pohľadu na vzdelávanie na ministerstve školstva, čo potom so školami, ktoré tento systém prijímú? Osobne sa obávam (a nie som zďaleka sám), že to do školstva zavedie ešte väčší chaos, ako v ňom je teraz. Už len zavedením cyklov nebude jasné, čo by mal žiak v ktorom ročníku ovládať – naučiť sa.

Verím, že každý, kto bude tento článok čítať, zažil vo svojom živote dobrého učiteľa a takisto, že zažil zlého alebo slabého učiteľa. To, čo si asi zatiaľ žiadne vedenie ministerstva školstva neuviedlo, je, že dobrý učiteľ naučí v akomkoľvek systéme či reforme, s pomôckami či bez nich. Problém je, že tých dobrých pedagógov nám prudko ubúda. A pri tom, čo chce ministerstvo školstva na nich naváľať a nijako neohodnotiť, ten odliv bude ešte väčší.

Školstvo je priorita

Krásna fráza, ktorú sme sa naučili počúvať z úst každého jedného ministra školstva naprieč politickým spektrom – školstvo a vzdelanie je pre nás priorita. Bohužiaľ, keď sa dostaneme k téme plátov pedagógov, tak zvyšovať platy učiteľom chcú vždy len opoziční politici. Len čo sa stanú opoziční politici koalíčnými, tak o zvyšovaní plátov nechcú ani počuť.

To, čo predvädzajú minister financií, minister školstva a ďalší kompetentní ministri, je fraškou a hanbou nielen voči pedagógom, ale voči všetkým ľuďom pracujúcim v štátnej a vo verejnej správe. Čo má čo minister financií odkazovať odborárom, aby išli u iného politika niečo vybavovať a potom možno bude zvýšenie plátov. Rád to za pána ministra financií pôjdem riešiť, ak mi dá svoj plat a pôjde on za mňa robiť moju robotu.

Príspevok 100 € na konci roka pre pedagógov, ktorý minister školstva prezentoval ako úžasný výdobytok, je presne 8,33 € mesačne. Nehovoriac o tom, že daný príspevok bol dohodnutý už v kolektívnej zmluve vyššieho stupňa minulého roka, a teda nejde o nič navyše, čo by sa ministrom školstva podarilo presadiť (článok II, ods. 3 Kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa na rok 2021 uzavretej 22. 12. 2020). A samozrejme, aby sme opätovne robili sváry v celom rezorte, tak peniaze na spomínaný príplatok nepošleme pedagógom v materských školách, pedagogickým asistentom, nepedagogickým zamestnancom a mnohým ďalším. Je to fakt skvelé, keď ako riaditeľ dostanete na účet školy peniaze na príplatok pre

niečo vyše polovice zamestnancov. Ak chcete byť korektný, pre ostatných musíte hľadať vo vlastných už beztak obmedzených zdrojoch. Naozaj šalamúnske riešenie ministerstva školstva. A potom sa akože čudujeme, prečo v takej Bratislave ani nezoženieme do školy ekonómku, vychovávateľku a pod., lebo to skrátka nikto za ten smiešny plat robiť nepôjde.

Od súčasných vládnych činiteľov počujeme, ako sa zastavilo kradnutie, stopli sa nevýhodné projekty, ušetrilo sa mnoho finančných zdrojov. Pýtam sa, kde tie zdroje sú, keď na zvýšenie plátov nenájdeme ani cent v čase super inflácie. Zdôrazňujem aj fakt, že na nákup vojenskej techniky plánuje Slovenská republika vynaložiť dve miliardy eur s dodatkom, lebo máme záväzky voči NATO. Pýtam sa, kde sú záväzky tejto krajiny voči budúcnosti ľudí v nej žijúcich?

Nezvládnutá pandémia

Na záver mi nedá nezastaviť sa pri probléme posledného mesiaca. Zatiaľ čo v prvej a druhej vlnе pandémie sme nezmyselne dlho sedeli doma a von chodili dobre že nie v skafandroch, teraz v tretej vlnе, keď je tu prítomný najnákazlivejší variant vírusu, zrušíme najprv rúška žiakom v triedach, potom zrušíme aj karanténu triede, ak je výsledok žiaka pozitívny len na antigénovom teste. A výsledkom je poloprázdna, miestami úplne prázdna škola. Nevidím žiadny zmysel v tom, ak je viac ako polovica žiakov školy doma v karanténe alebo s covidom-19, aby škola ďalej

fungovala v plnom režime.

Úplnou „chuťovkou“ v tomto nefungujúcom režime sú antigénové samotesty, ktoré sa vo veľkom distribuovali aj ďalej distribuujú na školy. Výsledok tohto testu však už nikto neberie do úvahy, ani lekári, ani RÚVZ, ani NCZI... Načo sú nám tieto testy??? Na škole, kde pôsobím, máme aj žiakov z marginalizovanej rómskej komunity. Keď nám postupne začali chorľavieť učiteľky, rozhodli sme sa otestovať so súhlasom rodičov týmito samotestmi žiakov. Výsledok bol, že takmer v každej druhej triede je niekto pozitívny, niekde aj viacerí pozitívni naraz. Keď sme na základe týchto výsledkov opakovane žiadali RÚVZ, aby prišli pretestovať celú osadu, dostali sme odpoveď, že čo chceme, keď tam nikto oficiálne nie je pozitívny. Keďže rodičia pozitívne testovaných detí nezaregistrovali požiadavku na PCR test, a teda takýto test im ani nebol vykonaný, oficiálne nikto nie je nakazený. A tak je v obci pre pandémiu zavretý obecný úrad aj komunitné centrum, lekárka vybavuje ľudí cez okno na ulicu, ale škola je otvorená stále.

Nerozumiem ani, prečo to nikto nerieši, nikomu to nevaďí. V prvých dvoch vlnách sme počúvali odborníkov, ako ľahko môžu prenášať vírus deti a prečo nemôžeme otvoriť školy – pritom tu bolo pár desiatok prípadov. Niektoré osady strážiла až armáda. A teraz? Karanténu nedodrížiava takmer nikto, vírus je rozťahovaný všade a my rušíme rúška a tvárim sa, že sa nič nedeje. Pritom by stačilo premorenu školu zavrieť na 2-3 týždne, možno mesiac, ale to by asi

niekomu nesedelo do štatistík. A tak si na záver dňa pozrieme peknú tlačovku pána ministra, aké je to všetko super a školy sú otvorené a nie sú zdrojom nákazy. Evidentne sme si zvolili cestu premorenia spoločnosti čo najskôr, len to oficiálne nikto nepovie.

Mediálny obraz verzus realita

Vec, ktorá ma najviac hnevá, je mediálna prezentácia ministerstva školstva a s ňou súvisiaca servilnosť médií. Ak pracujete mimo školstva a vnímate len reklamy o modernizácii školstva (zmysel týchto reklám som zatiaľ nepochopil – okrem toho, že sa na to minulí nejaké euro peniažky), resp. tlačovky ministerstva, tak musíte nadobudnúť dojem, že v tom školstve to ide jedna báseň. Opak je však pravda, nefunguje takmer nič.

Je pravda, že osobne nestíham sledovať všetky médiá, ale doposiaľ som nezachytil zo strany novinárov akúkoľvek kritickú poznámku či snahu pýtať sa ministra na niečo viac, ako je prezentované ministerstvom. Spravidla médiá len preberajú tlačové správy z ministerstva a žiadne kritické otázky nekladú. V porovnaní s tým, akým mediálnym tlakom sú podrobení niektorí iní ministri, je to až na počudovanie.

A tak sledujeme krásny mediálny obraz súčasného ministerstva školstva postavený na hniúcich základoch. Tak podľa mňa skákať... uvidíme, kam dopadne...

Mgr. Matúš Baňas,
člen OZPŠaV na Slovensku
Foto: Samphotostock

Korona – zlodejka

Bolo to v roku 2006. Škola v Chynovanoch potrebovala súrnu náhradu za chorú slovenčinárku. Pomohol bývalý riaditeľ ZŠ z Uheriec, pán Klement Švec. Sľúbil sa na pár týždňov a veru sme si neboli istí, či zostane. Prvé hodiny, diktáty, slohové práce, prvé odpovede a prvé dievčenské slzy. Najprv nespokojnosť detí, potom aj rodičov vyústila do mimoriadneho ZRPŠ. „Nevie ich to naučiť, zle diktuje, je prísny a starý, nechápe deti.“ Pán učiteľ obhájl svoje postupy a nakoniec ostal do konca školského roka.

Počas slávnostného ukončenia na školskom dvore ďakovala p. riaditeľka odchádzajúcim učiteľom. Po každom mene sa ozval viac-menej zdvorilostný potlesk, no pri mene Švec zaznel nečakaný, neslýchaný aplauz. Pripo-

mínal mi „klaňačku“ v divadle, až som očakával, že p. učiteľ vystúpi na tribúnu a pozdraví žiakov. Ale to, čo mi ostalo natrvalo v pamäti, ešte len malo prísť. Do zborovne začali po jednom, dvoch chodiť dievčatá, s kvetmi v rukách a so slzami v očiach ďakovali svojmu, pred pár mesiacmi nepoznanému a nechcenému učiteľovi. Nedalo mi, aby som nepovedal: „Pán učiteľ, učím už 25 rokov, ale táto škola ešte takúto ďakováčku nezažila.“

Koncept článku som mal v zásuvke roky. Napísať som ho chcel ako poďakovanie staršiemu kolegovi ku Dňu učiteľov, no akosi som vždy „prešvihol“ termín. Teraz som sa rozhodol nečakať, začal som písať pred Vianocami. A na druhý deň som sa dozvedel, že pán učiteľ zomrel pred necelým mesiacom.

V roku 2020 sa slávnostné ukončenie školského roka na školskom dvore nekonal. Deti odchádzali s vysvedčením potichu, akoby tajne. A ja, čerstvý dôchodca, som odišiel tiež potichu, okradnutý o ten očakávaný detský potlesk.

Ach, ach, korona, ty zlodejka!

Mgr. Peter Gašparík
Foto: Samphotostock

Kritické myslenie ako východisko k rozvoju mediálnej gramotnosti

ABSTRACT:

BIELČIKOVÁ, K., ŠUTOVCOVÁ, L., 2021: Critical Thinking as a Basis for the Development of Media Literacy

The perception and awareness of the need for media education has become very topical. An increasing number of teachers, parents, and students are noticing the great dominance of media use and its influence on children and adolescents. Media content is very quickly coming to the attention of pupils and can impact their opinions or attitudes. There are also many negative factors inherent in the media that need to be perceived before its actual use. A key aspect is the development of media literacy through critical thinking, which ensures the correct evaluation and processing of media content. Current university students have, for the most part, not experienced media education, and it is therefore important to motivate them to give media and critical thinking issues considerable attention once they become teachers. The main aim of the present article is to introduce the importance of critical thinking as a basis for the development of media literacy. In addition to the above, the article provides the summarized views of university students on media education and critical thinking.

Keywords: students, media education, media literacy, critical thinking

Mediálnu výchovu môžeme považovať za najmodernejší trend súčasnosti. Využíva poznatky viacerých vied ako napr. žurnalistiky, pedagogiky, sociológie či psychológie (1). Mediálna výchova je prostriedkom rozvíjania mediálnej gramotnosti a prostredníctvom jej pôsobenia je možné zabezpečiť väčšiu informovanosť žiakov a eliminovať negatívne vplyvy mediálneho pôsobenia. J. Čuvalová (2014) definovala ciele mediálnej výchovy, ktoré rozdelila do nasledujúcich častí (2):

- porozumieť pravidlám fungovania médií a prispôsobiť ich orientáciu z hľadiska vekovej kategórie,
- schopnosť kriticky zhodnotiť mediálny obsah a čerpať z neho najmä to hodnotné, zmysluplné, pozitívne a formujúce osobnosť,
- rozlišovať negatívne mediálne obsahy a eliminovať ich zodpovedným a uve-

domelým prístupom,
• tvoriť mediálne produkty.

Podstatou cieľov mediálnej výchovy je predovšetkým porozumieť fungovaniu médií, kritické zhodnocovanie mediálnych správ a tvorba zmysluplných mediálnych produktov, ktoré predchádzajú pochopeniu a rozlišovaniu negatívnych mediálnych obsahov.

Na základe rozmachu médií a ich vplyvov sa v spoločnosti čoraz viac stretávame so zdôrazňovaním významu mediálnej výchovy ako primárneho prostriedku na vzdelávanie detí a žiakov. Východiskom nie je deti ochraňovať, ale predovšetkým naučiť ich, ako médiá správne a efektívne využívať.

kognitívnych procesov, ktoré vymedzuje revidovaná Bloomova taxonómia vzdelávacích cieľov (5). V Bloomovej taxonómii sú hierarchicky usporiadané kognitívne procesy, ktoré sa v procese učenia pokladajú za dôležité. Štruktúra taxonómie dopomáha efektívne určiť úroveň kognitívnych procesov a tak sa zámerne podieľať na ich rozvoji. Dôležitým faktorom je aj motivácia učiteľa a jeho prístupu k žiakom. V tomto prípade je žiaduci prístup zameraný na žiaka a na sledovanie jeho vnímania, potrieb, záujmov, hodnôt či postojov.

A čo je vlastne kritické myslenie? Kritické myslenie tvorí kľúčovú kompetenciu pre naplnenie cieľov mediálnej výchovy. Do roku 2015 bolo kritické

Ak študenti ovládajú mediálnu kultúru a majú rozvinuté kritické myslenie, dokážu používať mediálne prostriedky tak, aby využívali potrebné zdroje a ciele ich využitia. Dnešná generácia detí a mládeže potrebuje využívať nové technológie, aby sa dokázala prispôsobiť aktuálnym zmenám v spoločnosti a žiť v nových podmienkach. Pomôcť im dokáže ovládanie základov samostatného, konštruktívneho a kritického myslenia (3). Rozvoju kritického myslenia prostredníctvom mediálnej výchovy je potrebné prispôsobiť vyučovanie, v ktorom treba využívať vhodné aktivizačné metódy a stratégie. Okrem toho je dôležité vytvárať bezpečnú klímu a zvyšovať kvalitu kvalifikácie učiteľov v predmetných oblastiach (4). V súvislosti s uvedeným je rovnako dôležité zamerať sa najmä na rozvíjanie vyšších

myslenie na 4. mieste medzi najpožadovanejšími svetovými kvalitami človeka. Podľa správ World Economic Forum (WEF, 2018) je kritické myslenie druhou spôsobilosťou budúcnosti spomedzi top desiatich najpotrebnejších (6). Táto spôsobilosť sa v 21. storočí vníma ako jedno zo základných vzdelávacích a inovačných zručností potrebných pre život.

Vo všeobecnej rovine pojem kritické myslenie môžeme definovať ako samostatné myslenie, v procese ktorého človek dospeje k novému poznatku prostredníctvom bádania, porovnávania či preverovania správnosti vlastných a iných myšlienok (4).

Grecmanová a kol. (2000) vymedzujú kritické myslenie ako „aktívne a samostatné uvažovanie, podmienené týmito schopnosťami: porozumenie informácií

a jej dôkladnému preskúmaniu, porovnanie myšlienky s inými názormi a tvrdeniami, videnie faktov v súvislostiach, využitie všetkých úrovní myšlienkových postupov, zaujatie stanoviska a zodpovednosť zaň“ (7). Ide o schopnosť používať vyššie kognitívne procesy pri kognitívnych problémoch. Myslieť kriticky znamená premýšľať do hĺbky o informáciách, skúmať základ podanej informácie, porovnávať ju s opačnými názormi, zvažovať argumenty, vytvárať vlastné predpoklady a prostredníctvom toho zaujať konkrétne stanovisko. Kritické myslenie je zložitý proces tvorivej integrácie myšlienok a informácií, proces reštrukturalizácie konceptov (8). V súvislosti s pojmom kritické myslenie uvádza Petrasová (2008), že kritické myslenie je označované ako „vyšší“ spôsob myslenia, ktorý predstavuje komplex myšlienkových procesov začínajúcich sa informáciou a končiacich sa prijatím rozhodnutia (9). Zhodne sa vyjadruje Manniová (2008), ktorá uvádza, že pre kritické myslenie je charakteristické využívanie a uplatňovanie vyšších kognitívnych procesov (analýza, syntéza, hodnotenie) (10). Predpokladom rozvíjania kritického

myslenia prostredníctvom mediálnej výchovy je využívať viaceré činnosti, ktoré sa spájajú práve s uplatňovaním vyšších kognitívnych procesov. V rámci vyššieho kognitívneho procesu „analýza“ sa činnosť zameriava na identifikáciu a pochopenie hlavnej myšlienky mediálneho obsahu, hľadanie vzťahov a súvislostí medzi obsahom a médiom, rozpoznanie stereotypov a vzorov

myslenia prostredníctvom mediálnej výchovy je využívať viaceré činnosti, ktoré sa spájajú práve s uplatňovaním vyšších kognitívnych procesov. V rámci vyššieho kognitívneho procesu „analýza“ sa činnosť zameriava na identifikáciu a pochopenie hlavnej myšlienky mediálneho obsahu, hľadanie vzťahov a súvislostí medzi obsahom a médiom, rozpoznanie stereotypov a vzorov

Tab. 1: Názory študentov na mediálnu výchovu a kritické myslenie

Čo vám napadne pri pojme mediálna výchova?	Čo podľa vás znamená kritické myslenie?	Považujete mediálnu výchovu ako vhodný prostriedok rozvoja kritického myslenia?	Myslíte si, že je dôležité rozvíjať kritické myslenie pri práci s mediálnym obsahom?
internet, televízia a médiá všeobecne	riešenie kritických situácií a riešenie problémov	áno, pomáha utvárať si názory	áno, je to dôležité, čítať knihu alebo počúvať rozhlas bez premýšľania je zbytočnou stratou času
kritické myslenie, hoax, informácie	objektívne ohodnotenie faktu	neviem	áno, je to obzvlášť dôležité kvôli nutnosti selektovania informácií pri narábaní s týmito médiami
technológie ako mobily, počítače a televízia	schopnosť nezávisle myslieť, overovať si fakty a dospieť k určitému posudku	áno, pretože je to prostriedok, pomocou ktorého sa žiaci naučia chápať fungovanie mediálneho sveta	áno, pretože v médiách často zaznievajú protichodné informácie
noviny, informácie, verejnosť	rozumné a premyslené hodnotenie, rozhodovanie	áno, rozvíja schopnosť pochopiť danú myšlienku či informáciu, ktorá mu je v médiách prezentovaná	áno, aby sme sa najskôr zamysleli, či je to správne, pozbierali fakty, informácie, až potom niečo zverejnili alebo šírili ďalej
modernizácia, trend, mediálna gramotnosť, výučba	ohodnotiť informáciu, na základe faktov a argumentov	áno, práve vo virtuálnom priestore človeka láka množstvo, často nepravdivých informácií	áno, čím viac má človek toho prečítaného, naštudovaného, skúseného, tým lepšie vie problém riešiť, resp. polemizovať nad ním
náuku o médiách, nejakom správaní a vnímaní médií	vedieť si vytvoriť svoj názor na vec a nie všetko pasívne prijímať	asi nie, neposkytuje také možnosti vysvetlenia	áno, aby sme vedeli selektovať informácie
schopnosť narábať s médiami, informáciami, kritické myslenie	znamená to, že človek premýšľa nad vecami	áno, je dôležité, aby študenti a žiaci vedeli pracovať s informáciami na internete, lebo v súčasnosti sa šíri veľa informácií a je vhodné, aby sme vybrali tie vierohodné	áno, lebo v modernej dobe je to veľmi používaný zdroj hlavne mladými ľuďmi

v médiách, overovanie správnosti, pravdivosti, aktuálnosti, objektívnosti mediálnych informácií, rozpoznanie faktov a názorov, identifikovanie relevantných a nerelevantných informácií. Činnosti spojené s vyšším kognitívnym procesom „syntéza“ sa koncipujú na vytváranie nových vzťahov na základe porovnávania, konštruovania vlastných argumentov a záverov. Vyšší kognitívny proces „hodnotenie“ sa viaže s činnosťami ako prenikanie do štruktúry mediálnych obsahov/textov, prehodnotenie problematických prvkov, ich nová špecifikácia a systematizácia, vytváranie vlastného názoru a úsudku k mediálnym obsahom, určovanie významu a obsahu informácie a kategorizovanie informácií podľa dôležitosti (4).

V súčasnej spoločnosti je potrebné, aby bol každý jednotlivec schopný samostatne vyhodnocovať relevantnosť prijímaných informácií, následne si vytvoriť úsudok a prijať zodpovedné rozhodnutie (11).

Na základe uvedomovania si významu vyučovania mediálnej výchovy a jej prepájania s kritickým myslením sme položili študentom vysokej školy ako budúcim učiteľom otázky zamerané na zistenie ich názorov a postojov k mediálnej výchove a kritickému mysleniu (tab. 1).

Na základe názorov môžeme tvrdiť, že študenti vnímajú potrebu vyučovania mediálnej výchovy a rozvoja kritického myslenia. Mediálnu výchovu si študenti spájajú s rôznymi druhmi médií, najmä s internetom. Pozitívnym zistením je práve prepájanie mediálnej výchovy s kritickým myslením, ktoré je východiskom k správne spracovávaniu mediálnych informácií. Kritické myslenie študenti chápu ako schopnosť riešenia situácie uvedomelo, premyslene a objektívne. Vnímajú kritickosť ako

spôsob aktívne vyhodnocovať obsahy a nebyť pasívnym prijímateľom, čo je potrebné najmä pri pôsobení mediálnych vplyvov. Z toho dôvodu považujú študenti mediálnu výchovu za vhodný prostriedok rozvoja kritického myslenia, ktoré dokážu využiť pri zhodnocovaní informácií, výbere vhodných obsahov, rozlišovaní nepravdivých a zavádzajúcich správ. Kritické myslenie sa využíva aj pri práci s mediálnym obsahom, ktoré dopomáha k selektovaniu nevhodných obsahov, premýšľaním nad zdieľaným a šíreným obsahom. V digitálnej dobe charakterizovanej novými technológiami a množstvom informácií je potrebné byť vybavený schopnosťou kriticky myslieť, pomocou ktorej dokážeme identifikovať zdroj informácií, posúdiť ich dôveryhodnosť a odhadnúť ich zámer. Schopnosť vedieť kriticky pracovať s informáciami sa stáva nevyhnutnou súčasťou výbavy moderného človeka.

Použitá literatúra

1. KOLEKTÍV AUTOROV. 2009. *Koncepcia mediálnej výchovy v Slovenskej republike v kontexte celoživotného vzdelávania*. [online]. 54 s. Dostupné z: <https://www.zodpovedne.sk/index.php/sk/component/jdownloads/finish/1-knihy-a-prirucky/8-koncepcia-medialnej-vychovy-v-slovenskej-republike-v-kontexte-celozivotneho-vzdelavania?Itemid=0>
2. ČUVALOVÁ, J. 2014. *Mediálna výchova hrou pre učiteľov/učebná pomôcka pre pedagógov druhého stupňa základných škôl*. Košice : Dubnický technologický inštitút v Dubnici nad Váhom. 44 s. ISBN 9788089400973.
3. RENATOVNA, A. G. 2019. Modern approaches to the development of critical thinking of students. In *European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences*. Roč. 7, č. 10, s. 65-67. ISSN 2056-5852.
4. PETRANOVÁ, D. 2013. Rozvoj kritického myslenia v mediálnej výchove. In *Pedagogické rozhľady*, roč. 22, č. 4-5, s. 14 – 17. ISSN 1335-0404.
5. ANDERSON, L. W., KRATHWOHL, D. R. 2001. *A taxonomy for learning, teaching, and assessing. A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives. Abridged edition*. New York : Longman, 2001. 333 p. ISBN 0-8013-1903-X.
6. KOSTURKOVÁ, M., FERENCOVÁ, J. 2019. *Stratégie rozvoja kritického myslenia*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2019. 240 s. ISBN 9788057100492.

7. GRECMANOVÁ, H. a kol. 2000. *Podporujeme aktívni myšlení a samostatné učení žáků*. 1. vyd. Olomouc : Hanex, 2000. 160 s. ISBN 80-85783-28-2.
8. DARGOVÁ, J., JURČIŠINOVÁ, E. 2002. Rozvoj kritického myslenia v predgraduálnej príprave učiteľa. In *Pedagogická revue*. 2002. roč. 54, č. 5, s. 275-291. ISSN 1335-1982.
9. PETRASOVÁ, A. 2008. *Kriticky mysliaci učiteľ – tvorca kvality školy*. Prešov : MPC, 2008. 119 s. ISBN 978-80-8045-517-0.
10. MANNIOVÁ, J. 2008. Rozvíjame kritické myslenie pri čítaní. In GAVORA, P. et al. *Ako rozvíjať porozumenie textu u žiaka*. Nitra : Enigma, 2008. 193 s. ISBN 978-80-89132-57-7.
6. MAŇÁK, J., ŠVEC, V. 2003. *Výukové metody*. Brno: Paido, 2003. 223 s. ISBN 80-7315-039-5.

Mgr. Kristína Bielčíková,
Mgr. Lenka Šutovcová
Katedra pedagogiky,
Pedagogická fakulta
UKF v Nitre
Foto: Samphotostock

ABSTRAKT:

BIELČIKOVÁ, K., ŠUTOVCOVÁ, L., 2021: Kritické myslenie ako východisko k rozvoju mediálnej gramotnosti

Vnímanie a uvedomovanie si potreby mediálnej výchovy sa stalo veľmi aktuálnym. Čoraz viac učiteľov, rodičov aj študentov si všima veľkú dominanciu používania a vplyvu médií na deti a dospievajúcich. Mediálny obsah sa do pozornosti žiakov veľmi rýchlo dostáva a vie ovplyvňovať ich názory či postoje. Súčasťou médií je aj veľa negatívnych faktorov, ktoré treba vnímať ešte pred samotným používaním médií. Kľúčovým aspektom je rozvíjanie mediálnej gramotnosti prostredníctvom kritického myslenia, ktoré zabezpečuje správne vyhodnocovanie a spracovávanie mediálnych obsahov. Aktuálni študenti vysokých škôl vo väčšine nezažili výučbu mediálnej výchovy, a preto je dôležité ich motivovať, aby raz ako budúci učitelia venovali problematike médií a kritického myslenia značnú pozornosť. Hlavným cieľom predkladaného článku je priblížiť význam kritického myslenia ako východiska k rozvoju mediálnej gramotnosti. Okrem uvedeného článok poskytuje zosumarizované názory študentov vysokej školy na mediálnu výchovu a kritické myslenie.

Kľúčové slová: študenti, mediálna výchova, mediálna gramotnosť, kritické myslenie

Recenzenti: H. Oriješčíková, R. Kubovčíková

Omamné a psychotropné látky

O tom, akým spôsobom sa zisťuje prítomnosť alkoholu u zamestnancov, sa už napísalo veľa. Ale ako je to v prípade zisťovania prítomnosti omamných a psychotropných látok? Na drogy a prácu pod ich vplyvom myslí aj naša legislatíva. Z pohľadu zákona č. 124/2006 Z. z. sa alkohol a drogy stavajú na rovnakú úroveň.
§ 12 Práva a povinnosti zamestnancov:
(2) zamestnanec je povinný:

právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, zásad bezpečnej práce, ochrany zdravia pri práci a bezpečného správania na pracovisku a bezpečných pracovných postupov, najmä kontrolovať:

b) či zamestnanec nie je v pracovnom čase pod vplyvom alkoholu, omamných látok alebo psychotropných látok a či dodržiava určený zákaz

- k) nepožívať alkoholické nápoje, omamné látky a psychotropné látky na pracoviskách a v priestoroch zamestnávateľa a v pracovnom čase ani mimo týchto pracovísk a priestorov, nenastupovať pod ich vplyvom do práce,
- l) podrobiť sa vyšetreniu, ktoré vykonáva zamestnávateľ alebo príslušný orgán štátnej správy, aby zistil, či zamestnanec nie je pod vplyvom alkoholu, omamných látok alebo psychotropných látok; okruh zamestnancov zamestnávateľa a iných osôb oprávnených dať zamestnancovi pokyn, aby sa podrobil vyšetreniu, uvedie zamestnávateľ v pracovnom poriadku alebo vo vnútornom predpise,

§ 9 Kontrolná činnosť:

(1) Zamestnávateľ je povinný sústavne kontrolovať a vyžadovať dodržiavanie

fajčenia v priestoroch zamestnávateľa.

Napriek tomuto „rovnocennému postaveniu“ sa v praxi na drogy akosi pozabúda. Kontroly zamestnancov na prítomnosť alkoholu sú úplne bežné, ale práca pod vplyvom drog sa kontroluje mimoriadne, a ak už, tak najmä vo veľkých spoločnostiach. Užívanie rôznych drog je prítom čoraz rozšírenejšie.

Posúdiť samotnú intoxikáciu zamestnanca je veľmi náročné, pretože jednotlivé látky majú rôzne prejavy a tie sú závislé od uplynutého času po požití látky, typu osobnosti, aktuálneho psychického stavu, špecifického účinku látky, množstva užitej látky, dĺžky užívania látky – chronický užívateľ dobre zastiera prejavy účinku, zriedkavý užívateľ nevie dobre zakryť prejavy vplyvu psychotropnej látky.

Samotné posúdenie, či je alebo nie je zamestnanec pod vplyvom psychotropnej látky, je veľmi náročné. Medzi najčastejšie prejavy patrí napr: stav zreníc (úzke, široké), zhoršená reakcia zreníc na svetlo, zlá výslovnosť, ospalosť, zhovorčivosť, začervenanie spojiviek, znížené motorické prejavy, oneskorené reakcie, zrýchlené a prehnane reakcie, nepresné pohyby.

Ak zamestnávateľ opakovane spozoruje niektorý z týchto príznakov u svojho zamestnanca, mal by zvážiť, či takéhoto zamestnanca nepodrobiť testovaniu na psychotropné látky. Jedným zo zreteľnejších príznakov môže byť aj zanedbávanie zovňajšku. Dôležité však je, že tak ako kontrola na alkohol by mala byť súčasťou vnútorných predpisov aj kontrola na psychotropné látky. V súčasnosti je už na trhu viacero pomôcok, ktoré môžu pomôcť pri zisťovaní psychotropných látok, napr. testy, pomocou ktorých sa zo slín dá určiť prítomnosť psychotropnej látky alebo testy na moč. K dispozícii sú aj prístroje, ktoré vedia určiť, o aký druh psychotropnej látky ide.

Nevýhodou všetkých spomínaných metód však je, že ide iba o orientačné pomôcky. Žiadna z týchto metód nemôže byť použitá ako dôkazný materiál v prípade súdneho sporu. Preto ak dôjde k pozitívite zamestnanca na prítomnosť psychotropnej látky, musí mu byť odobratý biologický materiál (krv, moč) a odoslaný do príslušného zdravotníckeho zariadenia, ktoré má oprávnenie vykonávať kontroly na prítomnosť psychotropných látok.

V Slovenskej republike ide o pracoviská úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou. V príslušnom linku uvádzam odkaz, kde sa obrátiť v prípade nutnosti toxikologických vyšetrení:
<https://www.udzs-sk.sk/sudne-lekarstvo-a-patologicka-anatomia/-podmienky-toxikologickych-vysetreni/>

Zdroj: internet, MUDr. Viliam Bršiak

Ing. Miroslava Vilčeková,
inšpektorka BOZP
Foto: Samphotostock

Učiteľský otčenáš nemá amen

– nová kniha Ľubomíra Pajtinku

Každý z nás si nosí vo veľkom vreci množstvo nezabudnuteľných spomienok na svojich učiteľov, školy, ktoré v živote navštevoval, spolužiakov a najmä na množstvo zážitkov a príhod, ktoré sa nám so školou spájajú. S týmto vrecom kráčame po celý život a často z neho vyberáme takú či onakú veselú príhodu, žart, bežnosť. Okrem spomienok sme, samozrejme, zásobení kľúčovými vedomosťami, zručnosťami a kompetenciami, na ktorých stavíme svoje kariérne a osobné úspechy.

Učitelia nás sprevádzajú už od nepamätí. Ich profesia patrí k najstarším na svete. Veď už od prvopočiatkov sa musel človek učiť od niekoho iného – žiť, loviť, hospodáriť, obchodovať a najmä vyrábať potrebné veci.

Prvá dáma slovenského divadla Marína Kráľovičová v jednom svojom príhovore napísala: „Vážim si poslanie učiteľov. Je to povolanie najvýznamnejšie zo všetkých, lebo na nich záleží, aké hodnoty pribudnú národu a ľudstvu, akú zanechajú stopu.“

Skoro 100-tisíc ľudí si na Slovensku denne hovori: „Som učiteľ.“ Čo to znamená pre nich, pre ich okolie, kto sú títo ľudia? Aké ľudské a odborné parametre musí mať človek, ktorý sa dobrovoľne odhodlá na rehoľu zápasu s ľudskou nevedomosťou a v našom prípade aj so spoločenskou nevšímavosťou? Sú to masochisti, ktorí sa denne nechávajú vystavovať na spoločenský pranier, aby do nich bili blesky nepriazne zo strany rodičov, novinárov, ktorí hľadajú denne obeť pre svoje bulvárne pokrmy, na ktorých fičí väčšina spoločnosti.

Rodičia, ktorí denne hlcú príbehy celebrit, chcú, aby im učitelia vychovali generáciu schopných a na život priprave-

ných nasledovníkov. Sami nemajú schopnosť urobiť niečo pre to, aby boli pozitívnym príkladom svojim ratolestiam, ale od učiteľov chcú dokonalosť vo všetkom.

Učiteľská profesia dnes viac ako kedkoľvek predtým potrebuje nielen uznanie spoločnosti, ale aj isté pohladenie a pochopenie jej jedinečnosti. Na trh prichádza kniha esejí Ľubomíra Pajtinku, ktorá neopakovateľným spôsobom reflektuje učiteľskú profesiu v jej jedinečných situáciách a podobách. Autor sa zamýšľa nielen nad zmyslom práce učiteľa, miestom vzdelania a vzdelanosti v spoločnosti, ale aj nad budúcnosťou nášho školstva. Svoje bohaté školské a publicistické skúsenosti vložil do textov, ktoré pomáhajú dotvárať našu pedagogickú i školskú identitu a hrdosť na ňu.

Texty Ľubomíra Pajtinku dýchajú aj nádejou, môžu dodávať energiu, chuť meniť veci, premeniť myšlienky na činy. Pedagogika nádeje podobne ako pozitívna psychológia dláždza nové cesty, prístupy k výchove a vzdelávaniu – ostáva veriť, že na konci učiteľského otčenáša nie je definitívne amen. Nechajme bodkám narásť otázniky a výkričníky. Kniha je poctou profesii a ľuďom, bez ktorých by sme neboli tým, čím sme.

Knihou **Učiteľský otčenáš nemá amen** autor vzdáva úctu a hold každému, kto pôsobí na učiteľskej pozícii, ale aj všetkým, ktorí podporujú význam výchovy a vzdelávania pre človeka a spoločnosť. Je to pocta profesii a ľuďom, bez ktorých by sme neboli tým, čím sme. Úvod ku knihe napísal prof. Miron Zelina.

Známy slovenský motivátor doc. Ing. Emil Burák, PhD., o tejto knihe napísal: **Odporúčam tento skvelý titul všetkým inteligentným učiteľom, študentom i žiakom. Výborná kniha od jedného zo slovenských nestorov a veľmajstrov pedagogiky. Skutočne dôstojný dar tejto krajine – pre zaslúžilých učiteľov, výzva pre elévov pedagogiky a zreteľahodné poslanstvo pre všetkých múdrych, ktorí uctievať VZDELÁVANIE, znalosti a náročné majstrovstvo učiteľa.**

Knihu si možno objednať telefonicky na: 0904700570, 0903202377, emailom: uciteliazneba@gmail.com, alebo na adrese:

Vydavateľstvo Parentes,
Oblačná 18, 831 06 Bratislava.

Na tejto adrese si možno objednať aj knihy: Rozhovory s ministrami, 12 eur, a Myšlienka na každý deň, 10 eur

Učiteľský otčenáš nemá amen

242 strán, väzba mäkká

Uvádzaacia cena 12 eur + bežné poštovné.

Aktuality zväzu

Ročník XXX. ~ Číslo II
December 2021

Vydáva

**Odborový zväz pracovníkov
školstva a vedy na Slovensku**

Redakčná rada:

doc. Ing. Miroslav Habán, PhD.

– predseda redakčnej rady

Ing. Peter Danko

RNDr. Ingrid Gamčíková

PaedDr. Eva Klikáčová

Mgr. Renáta Kubovčíková

Mgr. Juraj Stodolovský

Redakcia:

Vajnorská 1, 815 70 Bratislava

telefón: +421 2 502 40 421

www.ozpsav.sk

Grafické spracovanie,
korektúra textov, tlač:
MUSICA LITURGICA, s. r. o.,
Bratislava

Distribúované pre členov
Odborového zväzu pracovníkov
školstva a vedy na Slovensku

Náklad: 3 600 ks

Príspevky posielajte e-mailom
na: haban@ozpsav.sk

ISSN 1338 – 7960

AZ

Vážení čitatelia, vážení členovia OZ PŠaV,

radi by sme vám prinášali ešte zaujímavejší a hodnotnejší obsah každého čísla časopisu Aktuality zväzu. Budeme radi, ak svojimi príspevkami, podnetmi, názormi obohatíte obsah v ďalších číslach vydania Aktualít zväzu. Vítané sú i odborné, recenzované články, ktoré prispievajú k napredovaniu regionálneho a vysokého školstva, k lepšiemu postaveniu zamestnancov rezortu školstva a profesijnému rastu čitateľov časopisu. Vaše príspevky posielajte, prosím, na adresu redakcie.

redakčná rada časopisu
Aktuality zväzu

Kúpele TRENČIANSKE TEPLICE

pripravili pre Vás 20 liečebno-vitalizačných aktivít
na obdobie prázdnin od 1.1. do 19. 3. 2022
v zrekonštruovanom hoteli SLOVAKIA ***

v pobyte na mieru

WELLNESS MEDICAL – ŠKOLSTVO

CENA 316 € / 5 dní / 1 osoba v dvojlôžkovej izbe
1-ka izba + 9 € / osoba / noc

Rezervácie: Ing. Jela Hložková – SIP
e-mail: spolocnostsip@gmail.com
mobil: 00421 918 162 515

Služby v cene pobytu

Ubytovanie v hoteli SLOVAKIA*** izba Comfort s balkónom, župan na izbe

Stravovanie – plná penzia (raňajky, obedy, večere formou bufetových stolov)

20 liečebno-vitalizačných aktivít, v tom > 12 liečebných procedúr

4 x termálny kúpeľ   1 x masáž
3 x rašelina   2 x prísadový kúpeľ
2 x parafín na ruky

Lekárske vyšetrenie – lekárska konzultácia na požiadanie

> **4 x za pobyt 80 minút Malý wellness** okruh (pre deti od 3 rokov v sprievode rodiča)
= vnútorný bazén, vírivka, odpočívareň Minerál, tepidárium so stenou z himalájskej soli

> **4 x za pobyt 80 minút Vonkajší bazén Grand**

Extra bonusy 15 % zľava pri dokúpení Veľkého wellness okruhu v trvaní 180 min.

cena 23,60 € po zľave 20,06 € vstup = vnútorný bazén (16 x 5 m, hĺbka 1,3 m),
saunový svet – **parné sauny** – soľná, bylinková a turecká, fínska sauna, švédka
sauna, infrasauna, ochladzovací bazén a vedro, vírivka, zážitkové (tropické sprchy,
ľadopád, oddychové zóny Hviezdne nebo a Les, Kneippov chodník).

Vstup možný pre deti od 12 rokov.

10 % zľava pri dokúpení vybraných druhov procedúr

Parkovné pri hoteli 2 € / vozidlo / noc

Kúpeľný a administratívny poplatok 1,81 € / noc / osoba

*Vaše rekreačné zariadenie
je tu pre vás už 27 rokov.*

Rekreačné zariadenie CROCUS VaRC, s. r. o.
Kežmarské Žľaby 12
059 60 Tatranská Lomnica
č. tel.: 052/44 68 165, 0911 273 488
e-mail: centrumzlaby@gmail.com

*Tešíme sa
na vašu návštevu!*

